

СОВЕТ ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО  
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА  
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Т. Чистая, 13, с. Верхний Услон,  
423574



ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ  
РАЙОНЫ СОВЕТЫ

Т. Чистая, 13, с. Верхний Услон, 423574

Тел: +7(84370) 2-15-38, факс: +7(84370) 2-17-30, Е-mail: [verkhneuslon@minregion.ru](mailto:verkhneuslon@minregion.ru)

РЕШЕНИЕ

21.06.2021

с. Верхний Услон

КАРАР

№ 11-123

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Олы Меми авыл жирлеге жирдән файдалану һәм тәзелеш Кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында

Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003нче елның бىчы октябрендәгэ 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Югары Ослан муниципаль районы Уставы нигезендә,

Татарстан Республикасы  
Югары Ослан муниципаль районы Советы  
каарар итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Олы Меми авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм тәзелеш эшләре буенча Кагыйдәләренә 1нче күшымта нигезендә үзгәрешләр кертергә.
2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Олы Меми авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм тәзелеш Кагыйдәләре текстын яңа редакциядә расларга (2 нче күшымта).
3. Элеге каарарны Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Югары Ослан муниципаль районы Советының икътисади үсеш, экология, табигый ресурслар һәм жир мәсьәләләре буенча дайими комиссиясенә әлеге каарарның үтәлешен контролльдә тотуны йөкләргә.

Совет рәисе,  
Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы

М. Г. Зыятдинов

Югары Ослан муниципаль районы  
Советының 2021нче елның 21нче  
июненнен 11-125нче карарына  
1нче күшымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Олы Меми авыл жирлеге  
жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләренә үзгәрешләр һәм ёстәмәләр

### Ж1. Утар торак төзелеше зонасы

Жир кишәрлекләрендән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән ән куллану төре коды *	Рәхсәт ителгән куллану төре атамасы *	Жир кишәрлекләренең инч чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш һәм капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен инч чик параметрлары			
		жир кишәрлекенең күләме	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр
Рәхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	минималь – 1000 кв. м; максималь – билгеләнми	Төп бинаның инч чик катлары – 3 (мансады да кертеп), ярдәмче корылмалар-1; Төп корылманың инч чик биеклеге-10 м; ярдәмче корылмалар-3,5 м( яссы түбә белән), 4,5 м (биек түбә белән, кыекта биеклек). Коймаларның максималь биеклеге-2,0 м.	билгеләнми	урам-юл челтәренә чыга торган жир кишәрлеге яклары өчен-3 м; жир кишәрлекенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында чигенүнен киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларн

					ың урнашуы рөхсәт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалық алып бару өчен	минималь – 1000 кв. м; максималь – билгеләнми	Төп бинаның иң чик катлары – 3 (мансадны да кертеп), ярдәмче корылмалар-1; Төп корылманың иң чик биеклеге-10 м; ярдәмче корылмалар-3,5 м( яссы түбә белән), 4,5 м (биек түбә белән, кыекта биеклек). Коймаларның максималь биеклеге-2,0 м.	билгеләнми	урам-юл чөлтәренә чыга торган жир кишәрлеге яклары өчен-3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән тәзелеш шартларында чигенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре					
2.7	Торак тәзелешенә хезмәт күрсәту	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
2.7.1	Гараж билгеләнешен дәге объектлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Шартлы рөвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре					
2.1.1	Азкатлы күпфтирлы торак тәзелеше	минималь – 1000 кв. м.; максималь күләмдә – билгеләнми.	Төп бинаның иң чик катлары – 4 (мансадны да кертеп); Төп корылманың иң чик биеклеге-15 м;	билгеләнми	5. Барлыкка килгән тәзелеш шартларында чигенүне киметү яки

			Койманың максималь биеклеге-1 м.		кызыл линия буенча биналарның, корылмаларн ың урнашуы рөхсәт ителә.
2.3	Блокланган торак төзелеше	минималь – 1000 кв. м; максималь – билгеләнми	Төп бинаның иң чик катлары – 3 (мансады да кертеп), ярдәмче корылмалар-1; Төп корылманың иң чик биеклеге-10 м; ярдәмче корылмалар-3,5 м( яссы түбә белән), 4,5 м (биек түбә белән, кыекта биеклек). Коймаларның максималь биеклеге-2,0 м.	билгеләнми	урам-юл челтәренә чыга торган җир кишәрлеге яклары өчен- 3 м; җир кишәрлегене ң башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында чиғенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларн ың урнашуы рөхсәт ителә.
3.4.1	Амбулатор- поликлиника хезмәте курсәту	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5. Барлыкка килгән төзелеш шартларында чиғенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларн ың урнашуы рөхсәт ителә.

4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
13,1	Яшелчәчелек алып бару	минималь – 600 кв. м; максималь – билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7	Дини куллану	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5. Барлыкка килгән төзелеш шартларында чигенүне киметү яки кызыл линия буенча биналар, корылмалар һәм корылмаларның урнашу рәхсәт ителә

\* РФ Икътисадый үсесү Министрлыгының 2014нче елның 1нче сентябреннән 540нчы номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләрен рәхсәт ителгән куллану төрләре классификаторы нигезендә

Башка таләпләр:

Минималь ара:

торак биналарның озын яклары арасында 2 – 3 кат биеклеге: 15 метрдан да ким булмаган;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м.дан да ким булмаган биеклектә;

5-8 каттагы торак биналарның озын яклары арасында: 25 метрдан да ким булмаган; балалар уеннары өчен мәйданнан торак биналарга кадәр – 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү мәйданчыгыннан - 10 м;

автомобильләр кую өчен мәйданчыклардан – 10 м;

спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданнан 10нан 40 м.га кадәр;

хужалык максатлары өчен мәйданнан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан торак йортлар, балалар учреждениеләре, яшелләндерелгән мәйданчыклар чикләренә кадәр-50 м.дан да ким түгел, ә 100 м.дан да артык түгел.

Өстәмә корылмалар, автомобиль транспорты саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан да урнашырга рәхсәт ителми.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Югары Ослан муниципаль районы  
Советының 2021нче елның 21нче  
июненнән 11-125нче карарына  
2нче күшымта

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ  
«ОЛЫ МЕМИ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»  
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ  
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ  
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

## ЭЧТӨЛЕК

<u>КЕРЕШ</u>	10
<u>І ОЛЕШ ШӘҢӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ</u>	10
<u>БҮЛЕК 1. Гомуми нигезләмәләр</u>	10
• <u>атыя 1. Элеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган тәп төшенчәләр</u>	10
• <u>атыя 2. Кагыйдәләрнәң кереш нигезләре, бурычлары һәм составы</u>	13
• <u>атыя 3. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләре</u>	15
• <u>атыя 4. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану</u>	15
• <u>атыя 5. Жирдән файдалану һәм төзелеш түрүндагы мәгълуматның ачыклығы һәм һәркем өчен ачык булуы. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча караплар кабул итудә физик һәм юридик затларның катнашуы</u>	17
• <u>атыя 6. Кагыйдә бозган өчен җаваплылық</u>	18
<u>БҮЛЕК 2. Жир биләмәләреннән ФАЙДАЛАНУ һәм ТӨЗЕЛЕШ МӘСЬӘЛӘЛӘРЕ БУЕНЧА БАРЛЫҚКА КИЛГӘН МӘНӘСӘБӘТЛӘРДӘ КАТНАШУЧЫЛАР</u>	19
• <u>атыя 7. Төзелеш объектлары һәм шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләре субъектлары</u>	19
Статья 8. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләре	19
• <u>атыя 9. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми <u>авыл жирлеге</u>» муниципаль берәмлеке Башкарма комитеты вәкаләтләре жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә</u>	20
• <u>атыя 10. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча Комиссия</u>	20
<u>БҮЛЕК 3. Кагыйдәләр ГАМӘЛГӘ КЕРГӘНЧЕ БАРЛЫҚКА КИЛГӘН КҮЧЕМСЕЗ МИЛЕКТӘН ФАЙДАЛАНУ ХОКУКЛАРЫ</u>	21
• <u>атыя 11. Элегрәк барлықка килгән хокукларга кагылышлы Гомуми нигезләмәләр</u>	21
• <u>атыя 12. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларының куллану һәм төзелеш узгәрешләре</u>	22

<u>БҮЛЕК 4. ЖИР УЧАСТОГЫН ЯКИ КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛЕШ ОБЪЕКТЫН ШАРТЛЫ РӘВЕШТӘ РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУГА РӨХСӘТ. КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛЕШ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮНЕҢ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘҮНЕҢ ИҢ ЧИК ПАРАМЕТРЛАРЫННАН КИРЕ КАГУГА РӨХСӘТ</u>	23
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 13. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану тәрләрен узгәрту тәртибе</u>	23
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 14. Жир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану тәренә рөхсәт биру</u>	24
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 16. Ачык тыңлаулар утқару</u>	26
<u>БҮЛЕК 5. ТӨЗЕЛЕШ ӨЧЕН КЫЗЫҚСЫНГАН ЗАТЛАРГА БИРУ МАКСАТЫННАН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӘРЕН ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ЯГЫННАН ӨЗЕРЛӘҮ. ДӘУЛӘТ ЯКИ МУНИЦИПАЛЬ ЖИРЛӘР СОСТАВЫННАН ФОРМАЛАШКАН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӘРЕН БИРУ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР</u>	26
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 17. Төзелеш өчен кызықсынучы затларга биру максатыннан жир кишәрлекләрен шәнәр төзелеше өчен әзерләү</u>	26
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 18. Дәуләт яки муниципаль жир составыннан формалашкан жир кишәрлекләрен биру принциплары</u>	28
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 19. Жир кишәрлекләре биру үзенчәлекләре</u>	28
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 20. Дәуләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау</u>	29
<u>БҮЛЕК 6. ЖИРЛӘРНЕҢ ЧИКЛӘРЕН БИЛГЕЛӘҮ, УЗГӘРТҮ, ФИКСАЦИЯЛӘҮ, АЛАРНЫ КУЛЛАНУ</u>	30
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 21. Жирләр турында Гомуми нигезләмәләр</u>	30
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 22. Халық алдында куллану жирләренең чикләрен билгеләү һәм узгәрту</u>	30
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 23. Халық алдында файдалану жирләре чикләрен теркәү</u>	31
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 24. Шәнәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану</u>	32
<u>БҮЛЕК 7. КҮЧЕМСЕЗ МИЛЕКНЕҢ ТӨЗЕЛЕШ УЗГӘРЕШЛӘР</u>	32
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 25. Хокук төзелеш узгәрешләр күчемсез милек һәм нигез өчен аны тормышка ашыру. Тәрләре төзелеш узгәрешләр күчемсез милек</u>	32
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 26. Проект документларын әзерләү</u>	33
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 27. Төзелешкә рөхсәт биру</u>	37
•	<u>Ст</u>
<u>атыя 28 . Төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт</u>	40

•		<u>См</u>
<u>атыя 29 . Объектны кабул иту һәм объектны файдалануға тапшыруға рәхсәт бири</u>	43	
БҮЛЕК 8. IV. ЙОМГАЛАУ НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕ	45	
•		<u>См</u>
<u>атыя 30. Әлеғе Кагыйдәләргә узгәрешләр керту тәртибе</u>	45	
•		<u>См</u>
<u>атыя 31. Кагыйдәләрне гамәлгә керту түрүнда</u>	48	
<b>II ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӘЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ.</b>		
<u>ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ</u>	48	
БҮЛЕК 9. Шәнәр тәзелешен зоналаштыру картасы	48	
•		<u>См</u>
<u>атыя 32. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми аевил жирлеге» муниципаль берәмлегенең шәнәр тәзелеше зоналаштыру картасы</u>	48	
•		<u>См</u>
<u>атыя 33. Югары Ослан муниципаль районы "Олы Меми аевил жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалану шартлары булган зоналар картасы</u>	50	
•		<u>См</u>
<u>атыя 34. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләуләр зоналары картасы</u>	50	
<b>III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӘЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ</b>		51
БҮЛЕК 11. Рәхсәт ителгән күчесез милек төрлөре һәм параметрлары өлешиндә шәнәр тәзелеше регламентлары	51	
•		<u>См</u>
<u>атыя 35. Шәнәр тәзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналар төрләре</u>	51	
БҮЛЕК 12. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ФАЙДАЛАНУНЫҢ АЕРЫМ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР белән билгеләнгән күчесез милекне куллануны чикләү өлешиндә шәнәр тәзелеше РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	Ошибка! Закладка не определена.	
•		<u>См</u>
<u>атыя 36. Санитар-экологик һәм табигый шартлар буенча чикләуләрнен гамәлдә булу зоналарында билгеләнгән күчесез милекне куллану чикләуләрен тасвирлау</u>	Ошибка! Закладка не определена.	
•		<u>См</u>
<u>атыя 37. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчесез милекне куллану чикләуләрен тасвирлау</u>	62	
•		<u>См</u>
<u>атыя 38. Ачык сервитутларның эш иту зоналары</u>	62	
БҮЛЕК 13. Шәнәр тәзелеше регламентлары ТАРАФЫННАН КАГЫЛМЫЙ ТОРГАН ТӨП ЖИРЛӘРНЕ БИЛГЕЛӘУ, АЛАРГА КАРАТА ШӘНӘР ТӘЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ БИЛГЕЛӘНМИ	62	
•		<u>См</u>
<u>атыя 39. Шәнәр тәзелеше регламентлары билгеләнми торган ғомуми файдаланудагы төп территорияләрне һәм жирләрне билгеләү</u>	63	

## КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба – кагыйдәләр) - Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең (алга таба «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең) норматив – хокукый акты, ул Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль района Уставы (алга таба - Югары Ослан муниципаль района) һәм «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә эшләнгән.

Әлеге Кагыйдәләр территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, әлеге Кагыйдәләрне куллану һәм гамәлдәге законнар, жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары нигезендә аларга үзгәрешләр керту тәртибен билгели, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территорииясеннән рациональ файдалану «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территорииясен планлаштыру, төзү һәм төзекләндерү, торак төзелеше, житештерү, социаль, инженерлыйк-транспорт инфраструктуралары, табигатьтән сак файдалану программаларын үстерү максатыннан шартлар тудыралар.

### I ӨЛЕШ ШӘНДЕР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТАРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ

#### Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

##### Статья 1. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәгә төп төшенчәләр кулланыла:

төзекләндерү - теге яисә бу территориине халық тормышының сәламәт, уңайлы һәм мәдәни шартларын билгеләү, төзү һәм нормаль файдалану өчен яраклы халәткә китерү максатларында гамәлгә ашырыла торган эшләр (территорияне инженерлыйк әзерләү, юллар салу, су белән тәэммин итү, канализация, энергия белән тәэммин итү корылмалары һәм коммуналь чөлтәрләрне һәм корылмаларны үстерү h.б.) һәм чарагалар жыелмасы (территорияне чистарту, киптерү һәм яшелләндерү, микроклиматны яхшырту, һава бассейнын, ачык сулыкларны һәм туфракны пычратудан саклау, санитар чистарту, тавыш дәрәжәсен кимету h.б.);

рөхсәт ителгән күчемсез милек төрләре – жир кишәрлекләрендә әлеге эшчәнлек төрләрен, объектларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составында әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен, законнарда, әлеге Кагыйдәләрдә, башка норматив хокукый актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләрнең һичшикsez үтәлүе шартларында, тиешле территориаль зоналарга карата куллану нәтижәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре. Рөхсәт ителгән күчемсез милекне куллану төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп төрләрен, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләрен, рөхсәт ителгән куллануның өстәмә төрләрен үз эченә ала;

рөхсәт ителгән күчемсез милекне куллануның өстәмә төрләре - аларны жир кишәрлекләрендә гамәлгә ашырырга һәм урнаштырырга рөхсәт ителгән объектлар, аларны әлеге эшчәнлек төрләре һәм әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составында, тиешле территориаль зоналарга карата рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар, мондый эшчәнлек төрләре рөхсәт ителгән күчемсез милектән файдалануның төп төрләренә карата һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күчемсез милек төрләренә карата өстәмә рәвештә генә рөхсәт ителә һәм алар белән берлектә гамәлгә ашырыла торган эшчәнлек төрләре;

жир кишәрлекләренең дәүләт кадастры исәбе - нәтиҗәдә һәр жир кишәрлеге шундый характеристикалар ала, алар аны башка жир кишәрлекләреннән аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләүне гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә торган жир кишәрлекләренең бердәм дәүләт реестрында тасвиrlау һәм индивидуальләштерү;

шәһәр төзелеше документлары – территориаль планлаштыру документлары, территориаль планлаштыру документларын тормышка ашыру планнары, бу кагыйдәләр, территорияне планлаштыру буенча документлар (территорияләрне планлаштыру проектлары, территорияне межалау проектлары, шәһәр төзелеше планнары);

шәһәр төзелеше регламенты - әлеге Кагыйдәләр белән тиешле территориаль зона чикләрендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзу процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә кулланыла торган барлық төрләре, жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш объектларының ин чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, шулай ук жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның чикләүләре;

жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешенә өзөрләү – дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, қызықсынган затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган, комплекслы үзләштерү һәм үстерү өчен территорияләр чикләрен билгеләү, аларны формалаштыру һәм формалаштырылган жир кишәрлекләренә хокук бирү, шулай ук мондый йортлардагы биналарның милекчеләренә құpfатирлы йортларның формалашкан жир кишәрлекләренә гомуми өлешле милек хокуқын күчерү эшчәнлеге;

жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше планы - территорияне межалау проекты составында яки аерым документ рәвешендә өзөрләнә торган документ, жир кишәрлекләреннән файдалану рөхсәт ителгән чикләр турында мәгълүмат һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 44 статьясындагы З өлеше нигезендә башка мәгълүматны үз эченә алган, ул жирдә дәүләт яки муниципаль жирләр составыннан территорияне планлаштыру, төзелеш өчен проект документларын эшләү, төзелешкә рөхсәт бирү, объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү юлы белән бүләп бирелгән жир кишәрлеге чикләрен билгеләү өчен файдаланыла;

төзүче – үзенә караган жир кишәрлекләрендә капиталь төзелеш объектларын төзүне, үзгәртеп коруны, капиталь ремонтлауны, шулай ук инженерлық әзләнүләрен башкаруны, аларны төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонт өчен проект документларын өзөрләүне тәэммин итүче физик яки юридик зат;

заказчи – төзүче тарафыннан төзелеш, реконструкцияләгәндә һәм тормышка ашырганда төзүче мәнфәттәрләрен якларга вәкаләтле физик яки юридик зат, шул исәптән төзүче исеменнән башкаручылар, подрядчылар белән килешүләр төзүне, эшләрне башкару һәм кабул итү стадиясендә контрольне гамәлгә ашыруны тәэммин итә;

жир участогы-жир өслегенен жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәвенә алу документларында чагылдырылган чикләре, мәйданы, урыны, хокукий статусы һәм башка характеристикалары булган өлеше.

территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләр) саклау зоналары, су саклау зоналары, эчәргә яраклы су чыганакларын саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

инвестор - уртак эшчәнлек турында килешү нигезендә төзелә торган һәм юридик зат статусына ия булмаган физик һәм юридик затлар, дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, шулай ук эшкуарлык эшчәнлегенә чит ил субъектлары;

кызыл линияләр - территорияләрне планлаштыру проектлары ярдәмендә билгеләнә торган линияләр гомуми файдаланудагы территорияләрнен гамәлдәгә, планлаштырылган (үзгәртелә, яңа барлыкка килә торган) чикләрен (юллар, урамнар, мәйданнар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, чикләнмәгән затлар даирәсе тоткарлыксыз файдалана торган башка объектлар һәм территорияләр), электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торбауткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юллар һәм башка шундый корылмалар (алга таба-линия объектлары);

линия объектлары - электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

күчемсез мәлкәттән файдалануның рөхсәт ителгән тәп төрләре - эшчәнлекнен төрләре, объектларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру жир кишәрлекләрендә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен шәһәр төзелеше регламентлары составында биләү аркасында тиешле территориаль зоналарга карата рөхсәт ителгән, мондый эшчәнлек төрләрен һәм объектларны сайлау, техник регламентлар таләпләрен үтәгән очракта, өстәмә рөхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка, жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларына хокуқчылар тарафыннан гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән сайлап алу хокуки өстәмә рөхсәт һәм килешүләрдән башка дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләргә, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләргә кагылмый;

сак зonasы - Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, әйләнәтирадәге объектларны саклауны, эксплуатацияләүнен нормаль шартларын тәэммин итү һәм зыян китерү мөмкинлеген булдырмау максатларында, маxсус куллану шартлары булган территория;

рөхсәт ителгән күчемсез милекне куллану-шәһәр төзелеше регламенты нигезендә күчемсез милекне файдалану, кануннар нигезендә, шулай ук гавами сервитутлар белән билгеләнгән күчемсез милекне куллануга чикләүләр.

санитар-саклау зonasы - яшәү тирәлгенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә билгеләнә торган файдалануның маxсус режимы булган һәм атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрануның йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән курсәткечләргә кадәр киметүне тәэммин итә торган маxсус территория;

хосусый сервитут - килешү яисә суд каары нигезендә билгеләнә торган чит жир кишәрлекеннән чикләнгән файдалану хокуки (кирәkle коммуникацияләрне һәм сервитут билгеләмичә тәэммин ителә алмый торган кирәkle коммуникацияләрне һәм башка ихтыяжларны узу, салу һәм эксплуатацияләү өчен);

ачык сервитут - Россия Федерациисе законы яисә башка норматив хокукий акты, Татарстан Республикасы норматив хокукий акты, Югары Ослан муниципаль районы норматив хокукий акты белән билгеләнгән чит жир кишәрлекеннән файдалану хокуки;

территориаль зона - әлеге Кагыйдәләрдә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона;

чикләнмәгән затлар даирәсе (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар) булган гомуми файдаланудагы территорияләр;

аукцион - жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына ия булу, алардан файдалану, эш итү, төрле билгеләнештәге капитал төзелеш объектларына ия булу, файдалану, эш итү хокукларын алу өчен, аукцион яки конкурс формасында шартнамә төзү ысулы;

кучемсез мәлкәттән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре - Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрен мәжбүри үтәү нәтижәсендә, әлеге Кагыйдәләрдәге объектларның исемнәрен һәм шәһәр төзелеше регламентлары составындагы объектларны таныту нәтижәсендә, эшчәнлек төрләре, объектлар.

## Статья 2. Кагыйдәләрнең кереш нигезләре, бурычлары һәм составы

1. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациисе Жир кодексы нигезендә «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш баруны җайга салу системасын кертә, ул «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең тотрыклы үсеше, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау өчен шәһәр төзелешен зоналаштыруга, жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мәнәсәбәтләрне гамәлгә ашыру барышында гражданнар хокукларын яклау һәм физик һәм юридик затларның хокукларының тигезлеген тәэмин итүгә; капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп кору һәм капитал ремонтрау өчен жир кишәрлекләрен куллану кагыйдәләре һәм шартлары турында ачык мәгълүматны тәэмин итү; капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп кору максатларында дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлекләрен бирү өчен документлар әзерләү; төзелгән территорияләрне үстерү; капитал төзелеш объектларын төзү белән тәмамланган төзүчеләрнең шәһәр төзелеше регламентларына туры килү-килмәүне тикшереп тору һәм аларны алга таба куллануга нигезләнә.

2. Шәһәр төзелешен зоналаштыруга нигезләнгән жирдән файдалану һәм төзелешне җайга салу системасын кертү максатлары булып тора:

- муниципаль берәмлекне үстерү планнарын һәм программаларын, инженерлык, транспорт, социаль хезмәт күрсәтү, әйләнә-тирә мохитне саклау системаларын тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;

- «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекке территорияләрен плаништыру өчен шартлар тудыру;

- кучемсез милек объектларына ия булучыларның һәм кучемсез милек объектларына ия булу, алардан файдалану һәм алар белән эш итү хокукларын алышга теләгән затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;

- инвестицияләрне жәлеп итү өчен уңайлы шартлар тудыру, шул исәптән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә рөхсәт ителгән күчмәсез милекне файдалануның иң нәтижәле тәрләрен сайлап алу мөмкинлеге бири юлы белән дә;

- жирлек үсеше, жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә гражданнарның мәгълүммәттән ирекле файдалана алын тәэммин итү, билгеләнгән очракларда ачык тыңлаулар үткәру юлы белән аларны кабул итүдә катнашу;

- гражданнарның һәм юридик затларның хокукларын үтәүне контрольдә тотуны тәэммин итү.

### 3. Әлеге кагыйдәләр эшчәнлекне регламентлый:

- физик һәм юридик затларга бири максатларында дәүләт яки муниципаль жирләр составыннан бүләп бирелә торган жир кишәрлекләрен һәм шәһәр төзелеше территорияләрен өзөрләү турында;

- гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәрту, теркәү һәм алардан файдалану турында;

- шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча ачык тыңлаулар үткәру турында;

- дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау һәм алы, ачык сервитутлар билгеләү өчен шәһәр төзелеше нигезләрен өзөрләү турында;

- проект документларын килештерү турында;

- яңа төзелгән, үзгәртеп корылган объектларны төзүгә рөхсәтләр, файдалануга тапшыруға рөхсәтләр бири турында;

- күчмәсез милекнең кулланылышын һәм төзелеш үзгәрешләрен, законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә штраф санкцияләрен куллануны контрольдә тоту турында.

### 4. Әлеге Кагыйдәләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлеген, капиталъ төзелеш объектларының ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын, мәлкәтне саклау, әйләнәтире табигый мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау максатларында законнар нигезендә кабул ителгән техник регламентлар («Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә көргәнчегә кадәр);

- жирдән файдалану һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча башка муниципаль хокукый актлар белән. Күрсәтелгән актлар әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлешендә кулланыла.

### 5. Әлеге Кагыйдәләр үз эченә ала:

- аларны куллану һәм әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;

- шәһәр төзелеше регламентлары;

шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы;

- территорияне файдалануның аерым шартлары булган зоналар карталары.

5.1. Әлеге Кагыйдәләр преамбуладан, I, II, III өлешләрдән һәм күшымталардан тора.

6. Әлеге Кагыйдәләр дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген җайга салучы һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

7. Әлеге Кагыйдәләр «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең бөтен территориясендә, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын исәпкә алып гамәлдә (1нче күшымта).

### Статья 3. Шәһәр төзелешен җайга салу линияләре

1. Шәһәр төзелешен җайга салу линияләре территорияләрне планлаштыру һәм межалау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен саклау зоналары проектлары һ. б. белән билгеләнә.

2. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен җайга салуның түбәндәге линияләре эшли:

- кызыл линияләр;
- төзелешне җайга салу линияләре;
- гамәлдә булган һәм проектлана торган инженерлык корылмалары һәм коммуникацияләрнең техник (саклау) зоналары чикләре;
- жирлектә саклана торган зоналарның (шул исәптән табигый ландшафтның) чикләре.

3. Шәһәр төзелешен җайга салу линияләрен билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару өчен нигез булып территорияне планлаштыру буенча расланган документ тора.

4. Шәһәр төзелешен җайга салу линияләре законнар һәм әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру буенча документлар расланганнын соң үтәлергә тиеш.

5. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет) шәһәр төзелешен җайга салуның гамәлдәге барлык линияләрен топографик планнарга китерүне һәм кызыксынган юридик һәм физик затларга шәһәр төзелешен җайга салуның соралган территориядәге барлык линияләре турында тулы мәгълүматны үз эченә алган топографик планнарны бирүне тәэмин итә.

### Статья 4. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын фактта файдалану;
- гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын бер территориаль зона чикләрендә берләштерү мәмкинлеге;
- Килди авыл жирлеге генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсеш характеристикалары;
- территориаль зоналар төрләре;
- мәдәни мирас объектларын, шулай ук аеруча саклана торган табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламенты жир кишәрлекләренең хокукый режимын, шулай ук жир кишәрлекләре өслеге өстендә булган һәм аларны төзу һәм алга таба капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү барышында кулланыла торган барлык жир кишәрлекләренең хокукый режимын билгели. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

4. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелеше Регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкәрләр) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук яңа ачылган мәдәни мирас объектлары булган һәм мәдәни мирас объектларын карап тоту, реставрацияләү, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм җайлыштыру режимы турында каарлар мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

- гомуми файдаланудагы территорииләр чикләрендә;

- транспорт һәм инженер-техник коммуникацияләр, шул исәптән тимер юллар, автомобиль магистральләре, урамнар, юллар, башка линияле объектлар, алардан файдалану индивидуаль максатчан билгеләнеше белән билгеләнә торган башка объектлар;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жирләр.

5. Шәһәр тәзелеше регламенты үз эченә ала:

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану тәрләре;

- рәхсәт ителгән куллану параметрлары - жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме һәм рәхсәт ителгән тәзелеш, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләү буенча чик параметрлар;

- жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын куллануны чикләү.

6. Жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалану тәрләре үз эченә:

1) рәхсәт ителгән куллануның төп тәрләре;

2) шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләре;

3) рәхсәт ителгән файдалануның төп тәрләренә карата һәм шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләренә карата бары тик өстәмә рәвештә рәхсәт ителгән һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган өстәмә тәрләре.

7. Тәзекләндөрү объектлары, инженерлык-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, рәхсәт ителгән күчемсез милекне куллануны тормышка ашыруны тәэммин итә торган объектлар, аларның техник регламентларына (ә билгеләнгән тәртиптә алар үз көченә көргөнче, «техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә) туры килгән очракта, һәрвакыт рәхсәт ителгән булып тора.

Капиталь тәзелеш объектларының бер яки берничә планировка структурасының территориясе чикләрендә функцияләвен һәм нормаль эксплуатацияләүне тәэммин итү өчен билгеләнгән инженерлык-техник объектлар, корылмалар, аларның урнашуы, санитар-яклау, башка саклау зоналарын билгеләү белән, аерым жир кишәрлекен таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

8. Шәһәр тәзелеше регламентында каралмаган куллану тәрләре тыелган булып тора.

9. Жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалану параметрлары үз эченә ала:

- жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме, шул исәптән аларның мәйданы һәм линия күләмнәре (минималь һәм/яки максималь), участокларның урам (юл йөрү) фронты буенча һәм участокларның чик тирәнлеге сыйыкча күләмнәрен дә кертеп;

- биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар рәхсәт ителгән урыннарны билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенү;

- биналарның, корылмаларның ин чик (минималь һәм/яки максималь) катлары саны яки ин чик (минималь һәм/яки максималь) биеклеге;
- жир кишәрлеке чикләрендә төзелешнең максималь проценты, ул жир кишәрлекенең бөтен мәйданына төзелергә мөмкин булган жир кишәрлекенең суммар мәйданының чагыштырмасы буларак билгеләнә;
- урта белем бирү учреждениеләре өчен торак кварталлар, балалар бакчалары һәм спорт мәйданчыклары территорияләре өчен яшелләндерүнең минималь проценты;
- рәхсәт ителгән куллануның ярдәмче тәрләре өчен бүлмәләрнең гомуми мәйданы курсәткечләре (минималь һәм/яки максималь);
- башка курсәткечләр.

10. Рәхсәт ителгән төзелеш тәрләре һәм рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкциянең чик параметрлары нигезендә, жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллану законнарда билгеләнгән шәһәр төзелеше чикләуләрен үтәү шарты белән рәхсәт ителә.

11. Аерым очракларда норматив-хокукий актларда территориаль зоналарны яки аларның өлешләрен өстәмә юнәлешләр буенча куллануга карата шәһәр төзелеше буенча махсус таләпләр билгеләнергә мөмкин:

- төзелешнең архитектура-сәнгать йөзе (стиль бердәмлеке; материал һәм конструкцияләр; тубә характеристы; фасадларның төс ягыннан чишелеши; мансард катларын урнаштыру; жир асты урбанизациясе дәрәжәсе; торак йортларда торак булмаган беренче катларны урнаштыру);
- инженер әзерләү һәм инженерлык белән тәэмин иту (су белән тәэмин иту; өске су бүлү; коммуникацион коридорлар; яшәешне тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системалары; яшәешне тәэмин итүнең автоном системалары h. b.);
- төзекләндерү һәм яшелләндерү (төзекләндерү элементлары материалы; күәтләү материалы; зур күләмле утырту материалын куллану h. b.);
- визуаль мәгълүмат һәм реклама (гамәлдәге конструкцияләрне кулланып биналарда урнаштыру; аерым реклама китеүчеләрне куллану; витрин, фасадларны рәсмиләштерүдә төс һәм ут динамик чишелеши карат таләпләр);
- шәһәр төзелеше процессын оештыруның аерым шартлары (проектлау һәм конкурс нигезендә төзү; территорияләрне комплекслы үзләштерү өчен кондоминиумнар (ширкәтләр) булдыру, жәмәгать фикерен өйрәнү).

12. «Олы Меми авыл жирлеке» муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләренең барлык субъектлары тарафыннан да шәһәр төзелеше регламентлары таләпләре үтәлергә тиеш.

**Статья 5. Жирдән файдалану һәм төзелеш турындагы мәгълүматның ачыклығы** һәм һәркем өчен ачык булуы. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар қабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы

1. Әлеге кагыйдәләр, алар составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият һәм идарә органнарының вазыйфаи затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлеке турындагы законнарның үтәлешен контролльдә тотучы органнар өчен ачык булып тора.

2. Башкарма комитет әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тәэмин итә:

- жирле массакүләм мәгълүмат чарапарында әлеге кагыйдәләрне бастырып чыгару, аларны маҳсус тираж белән бастырып чыгару һәм кызыксынган барлық затларга ачык сату;

- әлеге Кагыйдәләрне «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең яки Югары Ослан муниципаль районының «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру;

- әлеге Кагыйдәләр белән аларның составына керүче картографик һәм башка документларның тулы комплектында жирлектә жирдән файдалану һәм төзелешне жайга салу өлкәсендә вәкаләтле Башкарма комитетта, башка органнарда һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән танышу өчен мөмкинлекләр тудыру;

- физик һәм юридик затларга әлеге кагыйдәләрдән өзөмтәләр, шулай ук кирәклө күчермәләрнен, шул исәптән жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы картографик документларның һәм аларның фрагментларының күчермәләрен, аерым жир кишәрлекләренә һәм планлаштыру структурасы элементларына бирү мөмкинлеген тәэммин итү. Күрсәтелгән хезмәтләрнен бәясе Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

3. Гражданнар гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Гражданнар, аларның берләшмәләре һәм юридик затлар, шәһәр төзелеше документларын расланчы, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше «Олы Меми эшчәнлеге мәсьәләләре буенча фикер алышырга, тәкъдимнәр кертергә һәм каарлар өзөрләүдә катнашырга хокуклы.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә каарлар турында фикер алышуда һәм кабул итүдә гражданнарның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның катнашы тубәндәгә рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

- гражданнар жыеннарында (жыеннарда) катнашу;
- ачык тыңлауларда катнашу;
- үз акчалары хисабына шәһәр төзелеше документларына бәйсез экспертиза үткәру;
- гамәлдәге законнарда билгеләнгән башка формаларда.

6. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыруда гражданнарның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның катнашу тәртибе Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының норматив хокукий актлары, Югары Ослан муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукий актлары, жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

7. Башкарма комитет үз компетенциясе чикләрендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча гражданнарның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның гаризаларын һәм башка мөрәҗәгатьләрен карый һәм билгеләнгән вакытта аларга нигезле җаваплар бирә.

8. Гражданнар, аларның берләшмәләре һәм юридик затлар, әгәр шәһәр төзелеше эшчәнлеге аларның мәнфәгатьләренә кагылса яки бозса, гамәлдәге законнар нигезендә административ яки суд тәртибендә үз хокукларын яклауны таләп итәргә хокуклы.

## Статья 6. Кагыйдә бозган өчен җаваплылык

1. Әлеге кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы

законнары, Россия Федерациисенең башка норматив хокукий актлары нигезендә жаваплы.

Бүлек 2. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мәнәсәбәтләрдә катнашучылар

Статья 7. Төзелеш объектлары һәм шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләре субъектлары

1. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләре объектлары булып торалар:

- жирлек территориисе «Югары Ослан муниципаль районы» муниципаль берәмлекенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 19-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән чикләрдә (Татарстан Республикасы законнары белән кертелгән үзгәрешләр белән);

- «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориисе;
- жир-мәлкәт комплекслары;
- жир биләмәләре;
- капиталь төзелеш объектлары.

2. Жирлек территорииясендә шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләре субъектлары булып дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, вазыйфаи затлар, физик һәм юридик затлар тора.

3. Шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләренең барлык субъектлары да Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләрен, алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив-хокукий актлар, техник регламентлар, төзелеш һәм башка маxsus нормалар һәм кагыйдәләрне, әлеге Кагыйдәләрнең, Югары Ослан муниципаль районы Уставының, Югары Ослан муниципаль районы Советының, Югары Ослан муниципаль районы Башлыгының муниципаль һәм башка хокукий актларының, «Олы Меми авыл жирлеге» Уставының «Олы Меми авыл жирлеге» референдумында кабул ителгән хокукий актларның, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башлыгының шәһәр төзелеше эшчәnlеге турындагы законнар һәм әлеге кагыйдәләр нигезендә кабул ителгән карары.

Статья 8. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләре

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының (алга таба - Совет) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләренә керә:

- «Олы Меми авыл жирлеге генераль планын, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, шәһәр төзелеше проектларының жирле нормативларын раслау, әлеге документларга үзгәрешләр кертү;

- "Олы Меми авыл жирлөгө" муниципаль берәмлөгө территориясендә жир кишәрлекләре белән идарә итү һәм жир законнары нигезендә эш итү тәртибен билгеләү;
- Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнен вазыйфаи затлары тарафыннан вәкаләтләрнең үтәлешен контролъдә тоту;
- төзелгән территорияләрне үстерү турында каарлар кабул итү;
- гамәлдәгә законнар һәм «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгө Уставы нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

**Статья 9. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгө Башкарма комитеты жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләре**

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Башкарма комитет вәкаләтләренә керә:

«Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгөнен генераль планын, «Олы Меми авыл жирлөгө» генераль планын, территорияне плannаштыру документларының «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгөнен генераль планы нигезендә әзерләнгән жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен әзерләүне оештыру, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларыннан тыш, аларны гамәлгә ашыруны тәэммин итү;

- муниципаль ихтыяжлар өчен «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгө чикләрендә жир кишәрлекләрен бири, резервлау һәм алу, шул исәптән сатып алу юлы белән дә;

- дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдән жир кишәрлекләрен сату буенча аукционнар (конкурслар, аукционнар) оештыру һәм үткәру яки жир кишәрлекләрен арендалау шартнамәләрен төзү хокукуна, төзелгән территорияне үстерү турында шартнамә төзү хокуку;

- «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгө территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонtlаганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәт бири;

- «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгө территориясендә, жирле әһәмияттәге су объектларында, гомумтаралган файдалы казылма ятмаларында, жирле әһәмияттәге жир асты корылмаларын төзү өчен жир асты корылмаларын файдалануны тикшереп тору;

- «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгө Уставының гамәлдәгә законнары, «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгө Советы каарлары нигезендә билгеләнгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Башкарма комитетның вәкаләтләре закон нигезендә яисә килешү буенча Югары Ослан муниципаль районының шәһәр төзелеше эшчәнлөгө, муниципаль милек, жир ресурслары белән идарә итү мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органнарына тапшырылырга мөмкин.

**Статья 10. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча Комиссия**

1. «Олы Меми авыл жирлөгө» муниципаль берәмлөгөнен жирдән файдалану һәм төзелеш буенча комиссиясе (алга таба – Комиссия) әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр әшиләүне, килештерү һәм фикер алышуны, жирлек территорияләрен шәһәр төзелеше

зонасын зоналаштыру мәсъәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш мәсъәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү максатыннан төзелә һәм Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе каршындағы даими эшләүче консультатив орган булып тора (алга таба – Башкарма комитет житәкчесе).

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге кагыйдәләр, комиссия турында Башкарма комитет житәкчесе раслаган Нигезләмә нигезендә башкара.

3. Комиссия:

- әлеге Кагыйдәләрнең 16 статьясында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә гавами тыңлаулар үткәруне оештыра;

- әлеге Кагыйдәләрнең 14 статьясында билгеләнгән тәртиптә, шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын файдалану төренә рәхсәт бирү турындағы гаризаларны карый;

- әлеге Кагыйдәләрнең 15 статьясында билгеләнгән тәртиптә капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт бирү турындағы гаризаларны карый;

- әлеге Кагыйдәләрнең 33 статьясында билгеләнгән тәртиптә үзгәрешләр керту яки үзгәрешләр керту турында тәкъдимнәрне кире кагу турында Башкарма комитет житәкчесенә күрсәтмәләр әзерли;

- әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру һәм куллануга бәйле муниципаль хокукий актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;

- кирәклө мәгълүматны сорый;

- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

**Бүлек 3. Кагыйдәләр гамәлгә кергәнче барлыкка килгән күчемсез милектән файдалану хокуклары**

**Статья 11. Элегрәк барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр**

1. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче кабул ителгән «Олы Меми авыл жирләгә» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш мәсъәләләре буенча муниципаль һәм башка хокукий актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче, физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рәхсәтләр гамәлдә була.

3. 1) Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче законлы нигезләрдә булган күчемсез мәлкәт объектлары әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәнче яисә тиешле территориаль зоналар өчен рәхсәт ителгән дип аталмаган куллану төренә (төрләренә) ия булган очракларда әлеге Кагыйдәләргә туры килми.

2) тиешле территориаль зоналар өчен рәхсәт ителгән, әмма санитар-саклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан, тиешле объектларны урнаштыру каралмаган куллану төре (төрләре) булса;

3) әлеге Кагыйдәләргә ярашлы территориаль зоналарга карата билгеләнгән күрсәткечләрнең параметрлары азрак (жир кишәрлекләренең мәйданы һәм сыйыкча күләмнәре, төзелеш корылмаларының тығызлығы - биеклек/катлылык, төзелеш проценты, жир кишәрлекен куллану коэффициенты) яисә күбрәк (төзелеш мәйданы һәм жир кишәрлекләренең сыйыкча күләмнәре) була.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күчесиз милек объектларыннан файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезендә, Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 36 статьясындагы 8-10 өлешләре нигезендә билгеләнә:

1) капитал тәзелеш объектлары яисә жир кишәрлекләре, рәхсәт ителгән файдалану төрләре, шәһәр тәзелеше регламентына туры килми торган ин чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм ин чик параметрлары шәһәр тәзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре, капитал тәзелеш объектларының кеше гомере һәм сәламәтлеге өчен, эйләнә-тире мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр тәзелеше регламентына яраклаштыру срокын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин;

2) әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пункттасында күрсәтелгән капитал тәзелеш объектларын үзгәртеп кору бары тик мондый объектларны шәһәр тәзелеше регламентына туры китерү яисә рәхсәт ителгән тәзелешнең, реконструкциянең чик параметрларына туры килмәүне киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләрен һәм капитал тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту аларны шәһәр тәзелеше регламенты белән билгеләнгән жир кишәрлекләрен һәм капитал тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалану төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин;

3) әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пункттасында күрсәтелгән жир участокларын һәм капитал тәзелеш объектларын куллану кеше гомере яки сәламәтлеге өчен, эйләнә-тире мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булса, федераль законнар нигезендә мондый жир участокларын һәм объектларны куллануга тыю салынырга мөмкин.

5. Жир кишәрлекләрен үз белдеген белән куллану, үз белдеген белән биләгән жир кишәрлекләрен файдалану, үз белдеген белән төзу, үз белдеген белән тәзелмәләрне куллану турындагы мөнәсәбәтләр гамәлдәге законнар белән жайга салына.

## Статья 12. Кагыйдәләргә туры килми торган күчесиз милек объектларын куллану һәм тәзелеш үзгәрешләре

1. 11 статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәннән соң әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчесиз милек объектлары аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү вакытын билгеләмичә генә кулланыла ала.

Бер үк вакытта әлеге кагыйдәләргә дә, техник регламентларга да (ә билгеләнгән тәртиптә алар үз көченә кергәнчे – «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексына каршы килмәгән өлешендә) капитал тәзелеш объектлары (аларның яшәше һәм сәламәтлеге, эйләнә-тире мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч) туры килми. Бу объектларга карата, федераль законнар нигезендә, аларны куллануны дәвам итүгә тыю йөкләнергә мөмкин.

2. Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капитал тәзелеш объектларының төрләрен үзгәрту һәм аларны куллануның интенсивлыгын, тәзелеш параметрларын үзгәрту юлы белән башкарыла торган барлык үзгәрешләре аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү юлы белән генә башкарылырга мөмкин.

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында күрсәтелгән капитал тәзелеш объектларының мәйданын һәм тәзелеш күләмен арттырырга рәхсәт ителми. Бу объектларда, кулланыла торган технологияне техник

регламентларда билгелөнә торган куркынычсызлық таләплөрөнө туры китермичө, житештерү эшчәнлеге құләмнәрен һәм интенсивлығын арттыру рөхсәт ителми (ә билгеләнгән тәртиптә «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә, норматив техник документлар үз көченә көргәнче).

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындағы З пункттында күрсәтелгән, әлеге кагыйдәләргә туры килми торган, төзелеш параметрлары буенча (норматив үтү мөмкинлеген кыенлаштыра яки блоклый торган, мәйданнан һәм биеклектән рөхсәт ителгән чикләр белән ҹагыштырганда h.б.) капиталь төзелеш объектлары мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәве дәрәжәсен арттырмаган очракта хуплана һәм кулланыла. Төзелешкә рөхсәтнамә нигезендә башкарыла торган әлеге объектларга карата гамәлләр мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгө юнәлдерелергә тиеш.

Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милекне башка тиешле куллану төренә үзгәрту рөхсәт ителми.

**Бүлек 4. Жир участогын яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт. Капиталь төзелеш объектларын төзүнен, реконструкцияләүнен иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт**

**Статья 13. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту тәртибе**

1. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир участокларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төргө үзгәрту, техник регламентлар таләплөрөн үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан, дәүләт хакимијате органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрлөре мөстәкайль рәвештә өстәмә рөхсәтләр һәм килешүләрсез сайлап алына.

3. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлгә кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан капиталь төзелеш объектларыннан һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындағы каарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

4. Жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын рөхсәт ителгән башка төргө күчерү хокукуына ия:

1) бер үк вакытта әлеге участокларда урнашкан биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның милекчеләре булган жир кишәрлекләре милекчеләре;

2) аренда хокукуында жир кишәрлекләре булган биналар, төзелмәләр, корылмалар милекчеләре;

3) аренда килешүе буенча аренда срокы кимендә биш ел тәшкил иткән жир кишәрлекләренә ия булган затлар (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төре өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш);

4) аренда хокукуында жир кишәрлекләренә ия булган затлар, аның срокы биш елдан кимрәк булса да, милекченең жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төре үзгәрүгә ризалығын арендалау шартнамәсендә булғанда (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төре өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш);

5) аренда килешүендә милекченең рөхсәт ителгән башка төргә рөхсәт ителгән күчемсез милек объектларын үзгәртүгә ризалығы булғанда, биналар, корылмалар, аларның өлешиләре булған затлар;

6) күпфатирлы йортларда фатир милекчеләре-бер үк вакытта түбәндәге шартлар булғанда һәм түбәндәге таләпләр үтәлгәндә:

6.1) күпфатирлы йортлар территориаль зоналарда урнашкан, анда әлеге Кагыйдәләр белән торак билгеләнешен торак булмаган биналарның беренче катларында урнашкан биналарга үзгәрту мәмкинлеге каралган;

6.2) мондый фатирларга, бүлмәләргә (купфатирлы йортларның гомуми кулланылыштагы биналарыннан тыш) аерым керү турында таләпләр тәэммин ителә;

6.3) куркынычызылыш техник регламентларының таләпләре үтәлә (ә аларны гамәлгә керткәнче – төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, башка мәжбүри таләпләр).

5. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гамәлләр тәртибе жирле үзидарәнең норматив-хокукий акты белән билгеләнә.

#### Статья 14. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү

1. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт) шартлы рәвештә файдалануның рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында гаризаны Комиссиягә жибәрә.

2. Комиссиягә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән алып өч көн эчендә мондый гаризаның күчермәсе жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның күздә тотыла торган төре техник регламентларга, законнар таләпләренә һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендәге норматив хокукий актларга туры килү турында бәяләмә әзерләү өчен шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә вәкаләтле Башкарма комитетның структур бүлекчесенә жибәрелә. Бәяләмә Комиссиядән гариза күчермәсе алышаннан соң бер ай эчендә әзерләнә һәм Комиссиягә жибәрелә.

3. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә шәһәр төзелеше законнарында, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында һәм «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган гавами тыңлауларда чикләрендә жир кишәрлеке яисә рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объекты урнашкан территория зonasы чикләрендә яшәүче гражданнар катнашында фикер алышырга тиеш. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән жир участогын яки капиталъ төзелеш объектын әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мәмкин булса, гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычына дучар булған жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокуклары ияләре катнашында үткәрелә.

4. Комиссия жир кишәрлеке белән уртак чикләре булған жир кишәрлекенә ия булған, аңа карата әлеге рөхсәт сорала торган, гомуми чикләре булған жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектлары хокуқына ия булучыларга һәм капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булған биналарга ия булучыларга карата әлеге рөхсәт сорала торган, шулай үк әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектлары хокуқына ия булучыларга карата шартлы рәвештә рөхсәт ителгән рөхсәтнамә бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар үткәру турында

хәбәрләр жибәрә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы гаризасы кергән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча ачык тыңлауларда катнашучылар, аларны гавами тыңлаулар беркетмәсенә керту өчен, комиссиягә үз тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен тапшырырга хокуклы.

6. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү мәсьәләсе буенча ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең яки Югары Ослан муниципаль районының "Интернет" чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

7. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләргә халык алдында тыңлаулар үткәру вакыты һәм урыны турында хәбәр итү мизгеленнән аларны үткәру вакыты һәм урыны турында ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыкканчы «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы һәм (яисә) «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә һәм бер айдан да артык була алмый.

8. Комиссия шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә, Башкарма комитет бәяләмәсен исәпкә алып, шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны Башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән кинәшләрләр нигезендә Башкарма комитет житәкчесе мондый кинәшләрләр кергән көннән өч көн эчендә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында Каар кабул итә. Күрсәтелгән каар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә басылып чыгарга тиеш һәм «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең яки Югары Ослан муниципаль районының "Интернет" чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

10. Шартлы рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәт бирүдә кызыксынган физик яки юридик зат түли.

11. Капиталь төзелеш объектынан жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану тере шәһәр төзелеше регламентына, шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызыксынучы физик яки юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырганнан соң, кагыйдәләргә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турындагы каар гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

12. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы каарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

Статья 15. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт алу тәртибе

1. Күләме шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән минималь жир кишәрлекләренең минималь күләмнән ким булган яки төзелеш өчен уңайсыз булган инженер-геологик яки башка характеристикалары булган конфигурация яисә капиталъ төзелеш объектларының рәхсәт ителгән төзелешенең, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт сорап мәрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан аерым жир участогы өчен техник регламентлар таләпләрен үтәгендә читләштерү рәхсәт ителә.

3. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт алу әлеге Кагыйдәләрнең 14 статьясында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

## Статья 16. Ачык тыңлаулар үткәру

1. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының әлеге Кагыйдәләргә, территорияне планлаштыру проектларына һәм территорияне планлаштыру документлары составында әзерләнгән территориияне межалау проектларына үзгәрешләр кертү түрүнда каары проекты, жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү, капиталъ төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелешнен, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан читкә китүгә рәхсәт бирү мәсьәләләре «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкы катнашында ачык тыңлауларда каралырга тиеш.

2. Ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәру тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе субъектының шәһәр төзелеше эшчәнлеге түрүндагы законнары, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы һәм «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы каары нигезендә билгеләнә. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән каар проекти шәһәр төзелеше эшчәнлеге түрүндагы законнарда һәм аның нигезендә кабул ителгән Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукый актларында каралган килешүне таләп иткән очракта, мондый килешүне вәкаләтле орган белән килештерүне «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы раслаганчыга кадәр гамәлгә ашырырга кирәк.

Бүлек 5. Төзелеш өчен кызыксынган затларга бирү максатыннан жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше яғыннан әзерләү. Дәүләт яки муниципаль жирләр составыннан формалашкан жир кишәрлекләрен бирү тәртибе түрүнда Гомуми нигезләмәләр

Статья 17. Төзелеш өчен кызыксынучы затларга бирү максатыннан жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше өчен әзерләү

1. Территорияләрне, жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше яғыннан әзерләү – шәһәр төзелеше законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган гамәлләр:

1) жир кишәрлекләренә, дәүләт яисә муниципаль жирләргә, территорияләргә территорияләрне планлаштыру буенча документация әзерләү юлы белән бүләнмәгән жир кишәрлекләренә, планлаштыру проектларына, ызанлау проектларына, аларның нәтиҗәләре булып торган межалау проектларына:

а) жир төзелеше эшләрен башкару, формалаштырылган жир кишәрлекләренен өченче затларыннан бушлай юридик ярдәм курсәту турында каарлар кабул итү өчен файдаланыла торган жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнары;

б) төзелеш максатларында комплекслы үзләштерү өчен, планлаштыру структурасының беренче тапкыр барлыкка килә торган элементлары – кварталлар, микрорайоннар чикләрендә жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнары;

2) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 44 статьясындагы З һәм 4 өлешләре нигезендә характеристикалар (элек билгеләнгән жир кишәрлекләреннән тыш), мондый планнарны проект документациясен әзерләү өчен кулланып, элек формалаштырылган, физик һәм юридик затларга жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарын әзерләү юлы белән (мөстәкыйль документлар буларак – территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләмичә) билгеләү юлы белән, дәүләт кадастр исәбен үткән жир кишәрлекләренә карата дәүләт кадастр исәбен үткән.

2. Физик, юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләренә хокук алу нормаларга туры килә:

- жир законнары нормалары-курсәтелгән хокуклар физик һәм юридик затларга дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан әзерләнгән һәм төзелгән, дәүләт хакимияте органнары яки жирле үзидарә органнары тарафыннан моңа вәкаләтле жир кишәрлекләре физик һәм юридик затларга өченче затлар хокукларыннан азат ителгән очракларда;

- граждан һәм жир законнары - курсәтелгән хокуклар бер физик, юридик заттан башка физик, юридик заттан сатып алынган очракларда;

- торак һәм жир законнары-куpfатирлы йортта биналарның милекчеләре тарафыннан купфатирлы йортлар урнашкан жир кишәрлекләренә хокук сатып алган очракта.

3. Шәһәр төзелеше эшчәnlеге турындағы законнар, Жир һәм торак законнары, әлеге Кагыйдәләр, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар нигезендә физик һәм юридик затларга шәһәр төзелеше эшчәnlеге турындағы законнар, Жир һәм торак законнары, әлеге Кагыйдәләр нигезендә билгеләнә.

4. Татарстан Республикасы законы белән башкача билгеләнмәгән булса, «Олы Меми авыл жирләге» муниципаль берәмлекенең жирле үзидарә органнары жир законнары нигезендә һәм үз вәкаләтләре чикләрендә «Олы Меми авыл жирләге» муниципаль берәмлеке чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән, законнарда билгеләнгән тәртиптә физик һәм юридик затларның милке хокуклары, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы милке хокуклары теркәлгән жир кишәрлекләреннән тыш, файдаланалар.

5. Шәһәр төзелеше яғыннан әзерлекне һәм жир кишәрлекләре белән, чиктәш-урнашкан биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның (аларның өлешләрен дә кертеп, фатирларның) милекчеләренең хокукларын исәпкә алмыйча, эш итү рөхсәт ителми.

Күрсәтелгән хокуклар шәһәр төзелеше эшчәnlеге турындағы законнар нигезендә һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла торган территорияне планлаштыру гамәлләрен үтәү юлы белән мәжбүри рәвештә исәпкә алына.

6. Дәүләт яки муниципаль милектәге жирләрдән төзелгән жир кишәрлекләре, өченче затларның хокукларыннан азат булса гына, төзелеш өчен бирелергә мөмкин.

7. Дәүләт яки муниципаль жиrlәр составыннан физик hәм юридик затларга барытк формалашкан жир кишәрлекләре генә бирелергә мөмкин. Физик, юридик затларга бирү максатларында түбәндәге жир кишәрлеге барлықка килә:

1) территорияне планлаштыру (ызанлау проектын өзөрләу яисә проектын өзөрләу) гамәлләре ярдәмендә расланган чикләрдә жир кишәрлеге өченчә зат хокукларыннан ирекле булып торган (гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләрен билгеләу белән бәйле өченчә затларның хокукларына ия булу мөмкинлегенән тыш, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә);

2) «Олы Меми авыл жиrlеге» муниципаль берәмлеге территорииасенең шәһәр төзелеше «Олы Меми зоналаштыру картасы нигезендә тиешле жир участогының территориаль зонасының шәһәр төзелеше регламентына күрсәтмә буларак куллану рәхсәт ителгән;

3) капиталь төзелеш объектын инженер-техник тәэммин иту чөлтәрләренә тоташтыруның техник шартлары (канализация, су, жылылык, электр белән тәэммин иту hәм элемтә буенча) hәм инженерлык-техник тәэммин иту чөлтәрләренә тоташтырган өчен түләу билгеләнгән;

4) жиrlектәге жир кишәрлеге чикләре билгеләнгән;

5) дәүләт кадастры исәбе алыш барылган.

## Статья 18. Дәүләт яки муниципаль жир составыннан формалашкан жир кишәрлекләрен бирү принциплары

Физик hәм юридик затларга жиrlектәге дәүләт яки муниципаль жиrlәрдән төзелгән жир кишәрлекләре бирү принциплары булып тора:

- территорияне планлаштыру буенча билгеләнгән тәртиптә расланган документлар нигезендә жир кишәрлекләрен формалаштыру;

- төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү яки төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү турында Карап кабул ителгәнчे территорияне планлаштыру буенча эшләр башкару;

- аукционнарда торак төзелеше өчен жир кишәрлекләре бирү;

- жир законнары нигезендә, ана карата үсеш турында Карап кабул ителгән мондый жир участогы гражданнарга яки юридик затларга файдалануга hәм (яки) биләүгә бирелмәгән очракта, төзелгән территория чикләрендә төзелеш өчен бирелә;

- РФ Жир кодексында каралган очраклардан тыш, объектларны урнаштыру урынын алдан килештерү процедурасы буенча жир кишәрлекләре бирү мөмкин түгел.

## Статья 19. Жир кишәрлекләре бирү үзенчәлекләре

1. Физик hәм юридик затларга дәүләт яки муниципаль жиrlәр составыннан формалашкан жир кишәрлекләрен бирү тәртибе жир законнары hәм аның нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

2. Капиталь төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләрен күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренең гомуми өлешлие милкенә формалаштыру максатыннан, гамәлдәге төзелеш объектлары жир кишәрлекләренә буленмәгән жир кишәрлекенә құчы торак hәм жир законнары нигезендә бушлай башкарыла.

3. Биналар, төзелмәләр, корылмалар милекчеләренә формалаштырылған жир кишәрлекләренә хокук бирү тәртибе жир законнары белән билгеләнә.

4. Башкарма комитет, физик яки юридик затлар инициативасы белән төзелгән гамәлдәге төзелеш территорияләрендә жир кишәрлекләре бирү жир законнары hәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мондый жир кишәрлекләренә хокуклар, әлеге статьяның 3 абзасында һәм 5 өлешендә каралган очраклардан тыш, физик, юридик затларга сатуларда бирелә.

Дәүләт яки муниципаль милектәге жир кишәрлекләре, граждан яки юридик зат гаризасы нигезендә, сату (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә генә, жир кишәрлекен формалаштыру эшләрен башкарғаннан соң арендага бирелергә мөмкин. Жир кишәрлекләрен арендага аукцион (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә генә тапшыру, әгәр бер генә гариза булса, жир кишәрлекләрен мондый тапшыру өчен тәкъдим ителә торган хәбәрне алдан бастырып чыгару шарты белән рәхсәт ителә.

5. Гамәлдәге төзелеш объектлары территорияләрендә капиталь төзелеш объектларының милекчеләре инициативасы буенча, тиешле территорияләрдә күчемсез милек объектларына ия булмаган затлар, шулай ук Башкарма комитет инициативасы буенча төзелгән территорияләрне үстерү максатыннан, капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп кору максатларында жир кишәрлекләрен бирү жир законнары һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә башкарыла.

Муниципаль милектәге жир кишәрлекләре яки дәүләт милке чикләнмәгән һәм гражданнарга яки юридик затларга арендага бирелмәгән жир кишәрлекләре төзелгән территория чикләрендә төзелү өчен бирелә, аларга карата сәүдә үсеше турында килешү төзелгән затка сату үткәрмичә генә, бу зат каравына, милеккә яки арендага бушлай бирелә. Күрсәтелгән жир участогы өчен аренда түләве күләме тиешле жир участогы өчен Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән жир салымы күләмендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренә хокуклар, билгеләнгән тәртиптә, сәүдә үткәрмичә, өченче затларның хокукларын үстерү турында Карап кабул ителгән территорияне азат иткәннән соң, төзелгән территорияләрне үстерү турында шартнамәләр төзегән затларга бирелә.

6. Башкарма комитет, физик яки юридик затлар инициативасы белән төзелешне комплекслы үзләштерү һәм төзү максатыннан жир кишәрлекләре бирү жир законнары һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә башкарыла.

7. Халыкка хәzmәт күрсәту өчен капиталь төзелеш объектларын төзү өчен гомуми файдаланудагы территорияләр составыннан жир кишәрлекләре бирү жир законнары һәм башка муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

## Статья 20. Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау

1. «Олы Меми авыл жирләгә» муниципаль берәмлеге территориясендә чикләре жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен Генераль планда билгеләнгән жир кишәрлекләре муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган булырга мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекен резервлау турындагы Карап Башкарма комитет житәкчесе каары рәвешендә кабул ителә.

3. Жир кишәрлекләрен резервлау турында Карап кабул иту өчен жирлекнен генераль планы, территорияне планлаштыру буенча документлар нигез булып тора.

4. Территорияне планлаштыру документларында билгеләнгән, шулай ук дәүләт кадастры исәбенә куелган жир кишәрлекләре резервка алышырга тиеш.

5. Резервланган жир кишәрлекләрен бирү һәм алардан файдалану жир законнары белән жайга салына.

6. Физик яки юридик затлар милкендә булган һәм муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган жир кишәрлекләре, шулай ук күрсәтелгән жир кишәрлекләрендә

урнашкан капиталь төзелеш объектлары Россия Федерациясе законнары нигезендә тартып алышырга мөмкин (шул исәптән сатып алу юлы белән).

## Бүлек 6. Жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, фиксацияләү, аларны куллану

### Статья 21. Жирләр турында Гомуми нигезләмәләр

1. Халык куллана торган жирләр – составына кертелә торган жирләр:

1) хосусыйлаштырылырга тиеш булмаган һәм чикләре қызыл линияләр аша территорияне планлаштыру проектларында чагылдырыла торган чикләнмәгән затлар даирәсеннән тоткарлыксыз файдалана торган гомуми файдаланудагы территорияләр;

2) алар белән чикләнмәгән затлар даирәсе (инженерлык белән тәэммин итү чeltärlären һәм объектларын узу, үтеп китү, аларга хәзмәт күрсәту өчен) тоткарлыксыз файдаланыла торган жир кишәрлекләренең гомуми файдаланудагы территорияләре чикләрен планлаштыру документларында гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләре аша күрсәтелгән, гомуми файдаланудагы территорияләр составына кертелмәгән жирләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән жир кишәрлекләренең хокукка ия булучылары жир салымын, жир кишәрлекләренең мондый өлешләренә карата ачык сервитутлар билгеләү турында Башкарма комитетның хокукый акты нигезендә жир кишәрлекләренең аренда түләвеннән тулысынча яисә өлешчә азат итelerгә мөмкин.

Күрсәтелгән хокукый актны кабул итү тәртибе «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының законнар нигезендә билгеләнә.

3. . Халык куллана торган жирләр чикләре:

1) әлеге Кагыйдәләрнең 22 статьясында билгеләнгән очракларда билгеләнә һәм үзгәртелә;

2) әлеге Кагыйдәләрнең 23 статьясында билгеләнгән очракларда теркәлә.

Төзелгән территорияне (капиталь төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләренең чикләрен, төзелеш өчен физик һәм юридик затларга бири өчен өченче затларның хокукларыннан азат булган жир кишәрлекләренең чикләрен билгеләү буенча гамәлләрне дә кертеп) фактта булган халык куллана торган жирләрнең чикләрен теркәмичә, шулай ук халык куллана торган жирләр чикләрен билгеләү һәм үзгәртү турында тәкъдимнәр күрсәтмичә генә планлаштырырга ярамый.

4. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шулай ук аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрне куллану әлеге Кагыйдәләрнең 24 статьясы нигезендә билгеләнә.

### Статья 22. Халык куллана торган жирләр чикләрен билгеләү һәм үзгәртү

1. Халык куллана торган жирләр чикләрен билгеләү һәм үзгәртү территорияне планлаштыру буенча документлар өзөрләү юлы белән тормышка ашырыла:

1) беренче тапкыр билгеләнә торган қызыл линияләр ярдәмендә үзләштерелергә тиешле территорияләрдә гомуми файдаланудагы (элек булмаган) территорияләрнең һәм алар белән бер үк вакытта планлаштырыла торган структураның (кварталлар, микрорайоннар) элементлары чикләре билгеләнә;

2) ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләрен билгеләмичә һәм үзгәртмичә қызыл линияләр үзгәрә;

3) ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләрен билгеләү, үзгәрту белән қызыл линияләр үзгәрә;

4) қызыл линияләр үзгәрми, әмма ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре билгеләнә, үзгәртелә.

2. Үзләштерелергә тиешле һәм тәзелгән территорияләрдә . Халык куллана торган жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәрту турында ачык тыңлаулар предметы һәм территорияне планлаштыру буенча документларны раслау мәсьәләләре булып тора:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрнең қызыл линияләр аша бүлеп бирелә һәм үзгәртелә торган булыу һәм житәрлек булыу;

2) қызыл линияне үзгәрту һәм мондый үзгәрешнең нәтижәләре;

3) ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналарының билгеләнүче, үзгәртелә торган чикләре;

4) планлаштыру структурасы элементлары – кварталлар, микрорайоннар чикләрендә капиталь тәзелеш объектларын планлаштырылган урнаштыру зоналары чикләре;

5) жир кишәрлекләре чикләре планлаштыру структурасы элементлары, шул исәптән күпфатирлы йортлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләрендә.

### Статья 23. Халык куллана торган жирләр чикләрен теркәү

1. Халык куллана торган жирләр чикләрен теркәү- тәзелеш тарафыннан фактта бүлеп бирелгән планлаштыру структурасы элементлары (кварталлар, микрорайоннар) һәм гомуми файдаланудагы территорияләрнең (аларга карата элегрәк территорияләрне планлаштыру проектлары, башка документлар булмау сәбәпле қызыл линияләр билгеләнмәгән) проектларын, чикләрен қызыл линияләр проектларын, чикләрен курсәту.

Халык куллана торган жирләр чикләрен теркәү жирлек территориясен тәртипкә салуның вакытынча инструменты буларак, Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексы нигезендә кулланылырга мөмкин. Курсәтелгән вакыт узганнын соң, әлеге Кагыйдәләрнең 21 статьясы нигезендә территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү юлы белән халык куллана торган жирләр чикләрен билгеләү һәм үзгәрту тәртибе кулланыла.

2. Жирләрнең чикләрен ачыктан-ачык теркәгәндә тәзелгән территорияләргә карата килештерү һәм раслау предметы булып тора:

1) қызыл линияләр,

2) ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре – аларны билгеләгәндә.

3. Килешү субъектлары булып, чиктәш урнашкан жир кишәрлекләре, капиталь тәзелеш объектлары, шулай ук гавами сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре билгеләнгән жир кишәрлекләрене ия булучылар тора.

4. Башкарма комитет әлеге статьяның 3 өлешендә билгеләнгән хокук ияләренә хәбәр жибәрә, анда курсәтелә:

1) территорияне планлаштыру буенча қызыл линияләр проекты рәвешендә әзерләнгән документлар белән танышу урыны;

2) телефон, электрон почта күрсәтеп, килешүләр уздыру өчен җаваплы зат;

3) дата срокы чыккач, аның дәвамында жибәрергә мөмкин язма нәтижәләр проектына карата қызыл линияләр.

Килештерүнең максималь озынлыгы, әгәр муниципаль хокукий актта башкасы билгеләнмәгән булса, хәбәрнамәләр жибәрелгән көннән утыз көннән дә артмаска тиеш.

5. Кызыксынган затларның язма бәяләмәләрен кабул иткәннән соң ун көн узгач, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы Башкарма комитет тәкъдиме буенча кызыл линия проектын расларга, эшләп бетерергә яки кире кагарга мөмкин.

**Статья 24. Шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану**

1. Шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану аларны закон нигезендә билгеләү белән билгеләнә.

2. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенең шәһәр тәзелеше зоналашуы картасында, территориаль зоналардан тыш, күрсәтелергә мөмкин:

1) шәһәр тәзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләре булган территорияләр;

2) шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр (территорияләр) – махсус сакланыла торган табигать территорияләре жирләре, башка жирләр.

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләрне, жир кишәрлекләрен шәһәр тәзелеше зоналаштыру картасында чагылдыру Башкарма комитетның территорияне планлаштыру проектларын әзерләү һәм раслау йөкләмәсөнө китерә:

- кызыл линияләрне теркәү, билгеләү, үзгәрту юлы белән күрсәтелгән территорияләрнең, жир кишәрлекләренең, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрнең хокукий статусын тәэмин итәчәк;

- күрсәтелгән территорияләрнең, жир кишәрлекләренең төрле билгеләнешен билгеләячәкләр.

## **Бүлек 7. Күчемсез милекнең тәзелеш үзгәрешләре**

Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексы нигезендә әлеге бүлек нормалары мәдәни мирасның күчемсез объектлары булмаган жир кишәрлекләренең һәм башка күчемсез милек объектларына кагыла.

Проект документациясен әзерләү, күчемсез милек объектларына карата реставрация һәм башка эшләр башкару буенча гамәлләр, законнар нигезендә мәдәни мирас объектларының күчемсез ядкарләре булып торучы, мәдәни мирас объектларын саклау турындагы законнар белән җайга салына.

**Статья 25. Күчемсез милекнең тәзелеш үзгәрешләренә хокукуы һәм аны гамәлгә ашыру өчен нигез. Күчемсез милек тәзелеш үзгәрешләре төрләре**

1. Жир кишәрлекләре, башка күчемсез милек объектлары хокукуна ия булучылар, аларның ышанычлы затлары күчемсез милекнең тәзелеш үзгәрешләрен башкарырга хокуклы. Күчемсез милекнең тәзелеш үзгәрешләре астында капиталь тәзелеш объектларының конструктив һәм куркынычсызлыгына кагылышлы яңа тәзелеш, реконструкция, тәзелеш, жимерү, капиталь тәзелеш объектларын сүтү,

капиталь ремонт, капиталь төзелеш объектларының башка шундай үзгәрешләренә кагыла.

Күчемсез мөлкәтнең төзелеш үзгәртүгә хокулы, әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясы һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезендә, төзелешкә рәхсәт булганда, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән очраклардан тыш, тормышка ашырылырга мөмкин.

2. Күчемсез милек төзелешенә рәхсәт бирү тубәндәге очракларда таләп ителми:

1) физик затка эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруга бәйле булмаган максатларда бирелгән жири кишәрлекендә гараж төзү;

2) бакчачылык, дача хужалығы алып бару өчен бирелгән жири кишәрлекендә төзелеш;

3) капиталь төзелеш объектлары булмаган объектларны (киосклар, тубә һәм башкалар) төзү, реконструкцияләү;

4) жири кишәрлекендә ярдәмче куллану корылмалары һәм корылмалар төзү;

5) капиталь төзелеш объектларын һәм (яки) аларның өлешләрен үзгәртү, әгәр мондай үзгәрешләр аларның конструктив һәм башка ышанычлылык характеристикаларына кагылмаса, рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкциянең шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән чик параметрларыннан артмый.

Шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында Татарстан Республикасы законнары белән төзелешкә рәхсәт алу таләп ителми торган күчемсез милек объектларының һәм очракларының өстәмә исемлеге билгеләнергә мөмкин.

Моннан тыш, бер үк вакытта тубәндәге шартлар булганда, рәхсәт ителгән башка тәргә үзгәрешләр керту өчен төзелешкә рәхсәт таләп ителми:

- күчемсез милек хокуына ия булган күчемсез милек тәре әлеге Кагыйдәләрнең 11 бүлгегендә билгеләнгән (шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән тиешле территориаль зона өчен);

- планлаштырылган гамәлләр корылманың пространство параметрларын һәм төп конструкцияләрен үзгәртүгә бәйле түгел һәм куркынычсызлык таләпләрен (янгын, санитария-эпидемиология һ.б.) бозмаячаклар.

Төзелешкә рәхсәт таләп итми торган гамәлләрне гамәлгә ашыручи затлар, мондай гамәлләрне гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин булган нәтижәләр өчен, законнар нигезендә җаваплылык тоталар. Күрсәтелгән затлар ике атна дәвамында «Олы Меми авыл жиirlеге» муниципаль берәмлекенең норматив хокукий актында билгеләнгән тәртиптә алар тарафыннан планлаштырылган гамәлләрнең төзелешкә рәхсәт таләп итмәве турында Башкарма комитет бәяләмәсен соратып алырга хокуклы.

## Статья 26. Проект документларын әзерләү

1. Проект документларын билгеләү, составы, эчтәлеге, әзерләү һәм раслау тәртибе шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясындагы З өлеше нигезендә, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капиталь ремонтлаганда проект документларын әзерләү таләп ителми. Күрсәтелгән очракларда төзүче үз инициативасы белән индивидуаль торак төзелеше объектларына карата проект документларын әзерләүне тәэммин итәргә хокуклы.

2. Шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килү нигезендә, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда билгеләнгән һәм әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындағы З өлешендә күрсәтелгән очраклардан тыш, төзелешкә рәхсәт бирелә.

3. Проект документлары жир кишәрлекенән шәһәр төзелеше планы нигезендә төзелгән жир кишәрлеке чикләрендә төзелә торган биналар, төзелмәләр, корылмалар һәм аларның өлешләренә карата әзерләнә.

4. Проект документациясен төзүче (заказ бирүче) яки төзүче (заказчи) тарафыннан шартнамә нигезендә жәлеп ителә торган физик яки юридик затлар (проект документларын башкаручылар, алга таба әлеге статьяда – башкаручылар) әзерли, алар архитектура-төзелеш проектын гамәлгә ашыручи затларга карата куела торган закон таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм башкаручылар арасында мәнәсәбәтләр граждан законнары белән жайга салына.

Объектларның төрле төрләренә карата проект документларын әзерләү турындагы шартнамәләрне үтәү қысаларында әзерләнә торган документлар, материаллар составы шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

5. Проект документациясен әзерләү төзүче яисә заказчи бирeme нигезендә башкарыла (проект документациясен башкаучы тарафыннан шартнамә нигезендә әзерләгәндә).

Төзүче (заказ бирүче) башкаручыга тапшырырга тиеш:

- жир кишәрлекенән шәһәр төзелеше планы, башкаручыга шәһәр төзелеше регламентларын, қызыл линияләрне, ачык сервитутларның эш иту зоналары чикләрен, жир кишәрлекенән шәһәр төзелеше планының башка таләпләрен мәжбүри үтәү турында курсетмә белән;

- инженерлык эзләнүләре нәтиҗәләре яки башкаручыга инженерлык эзләнүләрен башкару бирeme;

- проектлана торган объектны инженер-техник тәэммин иту чөлтәрләренә тоташтыруның техник шартлары (объектның эшләвен мондый тоташтырылмычыча тәэммин иту мөмкин булмаган очракта) яисә башкаручыга техник шартлар алу бирeme.

Төзүче (заказ бирүче) бирeme башкаручыга проектлана торган объектка карата төзүчененең (заказчының) ниятләрен чагылдыручи текст һәм график материалларны үз эченә ала. Күрсәтелгән материаллар закон белән билгеләнгән документларга, әлеге өлеш белән башкаручыга проект документациясен әзерләү турындагы биремне үтәү өчен бирелә торган мәжбүри документлар буларак каршы килә алмый.

6. Проект документациясен әзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 47 статьясында билгеләнгән тәртиптә инженерлык эзләнүләре башкарыла.

Тиешле инженерлык эзләнүләрен башкармыйча гына проект документларын әзерләү һәм тормышка ашыру рәхсәт ителми.

Инженерлык эзләнүләре нәтиҗәләрен чагылдыра торган документларның составы һәм формалары шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезендә Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

Инженерлык эзләнүләре төзүче яисә төзүче (заказчи) физик яки юридик зат (башкаручылар) тарафыннан шартнамә нигезендә жәлеп ителә, ул инженерлык эзләнүләрен башкаучы затларга карата куела торган закон таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм инженерлык эзләнүләрен башкаручылар арасында мәнәсәбәтләр граждан законнары белән жайга салына.

Инженерлык әзләнүләрен башкаручы затлар, закон нигезендә, проект документларын әзерләгәндә һәм төзелешне тормышка ашырганда кулланыла торган инженерлык әзләнүләре нәтижәләре өчен җаваплылык тоталар.

7. Техник шартлар әзерләнә:

- физик һәм юридик затларга дәүләт яки муниципаль жир составыннан төзелгән жир кишәрлекләренә хокук биргәндә;
- жир кишәрлекләренә хокуклы һәм үзләренә караган капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләргә теләүче затларның сораулары буенча.

Капиталь төзелеш объектларын инженерлык-техник тәэмин итү чeltәrlәrenә totashтыру өчен максималь йәкләнешне һәм срокларын, техник шартларның гамәлдә булу срокы, шулай ук инженерлык-техник тәэминаты чeltәrlәren эксплуатацияләүче oешмаларга totashтыру өчен түләү турындагы мәгълүмат Башкарма комитет яисә жир кишәрлекләренә ия булучылар соравы буенча undürt көн эчендә бирелә.

Бирелгән техник шартларның гамәлдә булу срокы һәм totashтыru өчен түләү срокы, законнарда каралган очраклардан тыш, инженерлык-техник тәэминаты чeltәrlәren эксплуатацияләүче oешмалар тарафыннан кимендә ике елга билгеләнә. Жир кишәrлегенә ия булучы техник шартлар һәм totashтыru өчен түләү турында мәгълүмат алынганнан соң бер ел эчендә үзенә бирелгән техник шартлар кысаларында инженерлык-техник тәэминат чeltәrlәrenә totashтыryla торган йәкләнешне билгеләргә тиеш.

Инженерлык-техник тәэмин итү чeltәrlәren эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы oешma жир кишәrлегенә ия булучыга билгеләнгәn срокта төзелгән яki үзgәrtеп корылган капиталъ төзелеш объектын инженер-техник тәэмин итү чeltәrlәrenә totashтыруны, техник шартлар һәм жир кишәrлегенә ия булган өчен түләү турындагы мәгълүмат нигезендә тәэмин итәrgә тиеш.

Башкарма комитет, тиешле сатулар үtkәru турында карап кабул итегенчегә кадәр утыз көннән дә соңга калмыча, яki дәүләт яki муниципаль милектәге жир кишәrлеген бирү турында карап кабул итеген көнгә кадәр, төзелеш өчен кызыксынган затларга инженерлык-техник тәэминаты чeltәrlәrenә totashunuң максималь йәкләnешne күздә totkan техник шартларын, капиталъ төзелеш объектын инженер-техник тәэмин итү чeltәrlәrenә totashтыru vaktyны, техник шартларның гамәлдә булу vaktyны, шулай ук totashтыrgan өчен түләү турындагы мәгълүматны бирә.

Техник шартларны билгеләү һәм бирү һәм totashтыru өчен түләү билгеләү тәртибе, шулай ук капиталъ төзелеш объектын инженер-техник тәэмин итү чeltәrlәrenә totashтыru тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнергә мөмкин.

8. Төзелешкә рөхсәт алу өчен проект документларының составы, rəsmi ləşterü һәм бирү тәrтиbe Россия Federaciyase Шәhər tөzелеше кодексы һәм anың nигезендә bашka норматив хокукий aktlar беләn билгеләnә.

Капиталь төзелеш объектларының проект документлары составына, линияле объектларның проект документларыннан тыш, тубәндәгে бүлекләр кертелә:

1) капиталъ төзелеш объектларын архитектура-төзелеш проектлау, төзү, реконструкцияләү, капиталъ ремонтлау өчен беренчел белешмәләр, шул исәптән инженерлык әзләnүlәre нәtiжәlәre, техник шартлар беләn aňlatma язы;

2) жир участогының шәhər tөzелеше планы nигезендә башkarыlgan жир участогын планлаштыru схemasы;

3) архитектура караплары;

4) конструктив һәм күләмле-планлаштыru караплары;

5) инженерлік жиһазлары, инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләре турында мәгълүматлар, инженер-техник өзаралар исемлеге, технологик чишелешиләрне қарап тоту;

6) капиталь төзелеш объектларын төзүне оештыру проекти;

7) капиталь төзелеш объектларын, аларның өлешиләрен сүтү яки демонтажлау эшләрен оештыру проекти (кирәк булганда капиталь төзелеш объектларын, аларның өлешиләрен төзү, капиталь төзелешнең башка объектларын төзү, реконструкцияләү өчен сүтү);

8) әйләнә-тирә мохитне саклау, янғын куркынычсызлығын тәэмин итү буенча өзаралар исемлеге;

9) инвалидларның сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм башка социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать түкленүү объектларына, эшлекле, административ, финанс, дини билгеләнештәге объектларга, торак фонды объектларына көрә алуын тәэмин итү өзаралары исемлеге (тиешле проект документациясен өзөрләгән очракта);

10) тиешле бюджетлар хисабына финансдана торган капиталь төзелеш объектларын төзүгө, реконструкцияләүгө, капиталь ремонтлауга смета;

11) энергетика нәтижәлелеге таләпләрен һәм биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны кулланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу җайланмалары белән тәэмин итү таләпләрен үтәүне тәэмин итү өзаралары исемлеге;

12) федераль законнарда өзаралган очракларда башка документлар.

Капиталь төзелеш объектларының төрле төрләренә, шул исәптән линияле объектларга карата проект документларының составы һәм бүлекләре эчтәлегенә карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Атом энергиясеннән файдалану объектларының (шул исәптән атом-төш җайланмаларыннан, атом-төш материалларын һәм радиоактив матдәләрне саклау пунктларыннан), Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган куркыныч житештерү объектларының, аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы, уникаль объектларының, оборона һәм куркынычсызлық объектларының проект документларында шулай ук гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү өзаралары исемлеге булырга тиеш.

9. Проект документлары тубәндәгеләр нигезендә эшләнә:

- тиешле жир кишәрлекенең территориаль зонасының шәһәр төзелеше регламенты, жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы;

- техник регламентлар белән, ә билгеләнгән тәртиптә аларның үз көченә көргөнчегә кадәр – «Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешиләрнә норматив техник документлар белән;

- инженерлік эзләнүләре нәтижәләре;

- проектлана торган объектны инженер-техник тәэмин итүнең мәйданнан тыш чөлтәрләренә тоташтыру техник шартлары (проектлана торган объектның эшләве мондый тоташтырудан башка тәэмин ителә алмаса).

10. Проект документлары төзүче яисә заказчы тарафыннан раслана. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында өзаралган очракларда төзүче яки заказчы, проект документациясе расланганчы, аны дәүләт экспертизасына жибәрә. Шул ук вакытта проект документлары төзүче яисә заказчы тарафыннан үңай дәүләт экспертизасы бәяләмәсе булганда раслана.

## Статья 27. Төзелешкә рөхсәт бирү

1. Төзелешкә рөхсәт-проект документларының жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзүчегә капиталь төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп кору, шулай ук аларны капиталь ремонтлау хокукуын бирә торган документ.

2. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке чикләрендә төзелешкә рөхсәт Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән очраклар искәрмә булып тора: төзелешкә рөхсәтләр бирү федераль башкарма хакимият органы яки Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органы тарафыннан жир кишәрлекләрендә капиталь төзелеш объектларын планлаштырыла торган төзү, үзгәртеп кору, капиталь ремонтлауга карата гамәлгә ашырыла:

- аларга шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнми торган (гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә урнашкан линия объектларыннан тыш) нигезләмәләр;

- алар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы ихтыяжлары өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен жир кишәрлекләрен алу рөхсәт ителә.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә капиталь төзелеш объектларының проект документациясе һәм мондый проект документациясен әзерләү өчен башкарыла торган инженерлык тикшеренүләре нәтиҗәләре дәүләт экспертизасы узарга тиеш, моңа тубәндәге капиталь төзелеш объектларының проект документациясе керми:

1) бер гайләгә яшәү өчен билгеләнгән (индивидуаль торак төзелеше объектлары) өч каттан да ким булмаган аерым торучы торак йортлар;

2) Катлар саны икедән артмаган, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлардан тыш аларның гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артмаган һәм алар гражданнарның яшәү һәм житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнмәгән аерым капиталь төзелеш объектлары;

3) бер яки берничә блок-секциядән торган, аларның саны дүрттән артмаган, аларның һәрберсендә берничә фатир һәм гомуми файдаланудагы биналар булган һәм аларның һәрберсе гомуми файдаланудагы территориягә чыгу белән аерым подъездга ия булган күпфатирлы йортлар;

4) ике катлы, гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артмаган һәм гражданнарның яшәү һәм житештерү эшчәнлеген башкару өчен билгеләнмәгән аерым торучы, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аерucha куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлардан тыш капиталь төзелеш объектлары;

5) аерым урнашкан капиталь төзелеш объектлары катлар саны икедән артмаган, гомуми мәйданы 1500 кв.м тәшкил иткән, алар житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен санитар-яклау зоналарын билгеләү таләп ителми яки мондый объектлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләрендә санитар-яклау зоналары урнаштырылган яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аерucha куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлардан тыш, мондый зоналар урнаштыру таләп ителә.

Төзүче яки заказчи, яки төзүче яисә заказчи белән шартнамә нигезендә проект документациясен әзерләүне гамәлгә ашыручи зат мондый проект документларын

әзерләу өчен башкарылган проект документациясен һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләрен, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә аккредитацияләнгән оешмалар белән шартнамә нигезендә үткәрелә торган дәүләтнеке булмаган экспертизага жибәрә ала.

4. Проект документларына дәүләт экспертизасы нәтижәсе булып, проект документларының техник регламентларның һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә туры килүе (унай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә) турында бәяләмә тора, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясындагы 13 өлеше нигезендә каралган проект документлары бүлекләренең әчтәлегенә карата таләпләргә, шулай ук инженерлык эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентларның таләпләренә туры килүе (инженерлык эзләнүләре нәтижәләре Дәүләт экспертизасына проект документлары белән бер ук вакытта жибәрелгән очракта) турында бәяләмә тора. Инженерлык эзләнүләре нәтижәләре Дәүләт экспертизасына проект документларын дәүләт экспертизасына жибәргәнчегә кадәр жибәрелгән очракта, дәүләт экспертизасы нәтижәсе-инженерлык эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентлар таләпләренә туры килмәве (унай бәяләмә) яки туры килмәве (тискәре бәяләмә).

Проект документларына һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын оештыру һәм үткәру тәртибе, Проект документларына һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасы үткәргән өчен түләү күләме һәм аны алу тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Төзүче проект документациясен раслый һәм төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза жибәрә, аңа тубәндәге документлар теркәлә:

1) жири кишәрлекенә хокук билгели торган документлар;

2) жири кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы;

3) проект документларындагы материаллар:

- аңлатма языу;

- жири кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы нигезендә, биналарның, корылмаларның, подъездларның, үтү урыннарының, гавами һәм шәхси сервитутларның эш иту зоналары чикләренең урнашу урыннарын билгеләү белән башкарылган жири кишәрлекен планлаштыру схемасы;

- линияле объектның кызыл линия чикләрендә урнашуын раслый торган, шәһәр төзелеше документы тарафыннан территорияне планлаштыру буенча линияле объектларга карата расланган кызыл линияләр чикләрендә урнашкан жири кишәрлекен планлаштыру схемасы;

- архитектура чишелешләрен тасвирлый торган схемалар;

- инженерлык җиһазлары турында белешмәләр, проектлана торган капиталь төзелеш объектын инженер-техник тәэммин иту чөлтәрләренә тоташтыру урыннарын билгеләп, инженер-техник тәэммин иту чөлтәрләренең җыелма планы;

- төзелешне оештыру проекти;

- капиталь төзелеш объектларын, аларның өлешләрен сүтү яки демонтажлау эшләрен оештыру проекти;

4) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган объектларның проект документларына карата дәүләт экспертизасының унай бәяләмәсе;

5) рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкциянең чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт (әгәр төзүчегә мондый рөхсәт Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясы нигезендә бирелгән булса);

6) мондый объектны үзгәртеп корган очракта капиталь төзелеш объектының барлык хокук ияләренең ризалыгы.

Гаризага шулай ук проект документларына дәүләти булмаган экспертизының уңай бәяләмәсе дә күшүлүргө мөмкин.

6. Индивидуаль торак төзелеше объектын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау максатыннан, төзүче төзелешкә рәхсәт бирү өчен вәкаләтле органга гариза жибәрә. Күрсәтелгән гаризага түбәндәге документлар теркәлә:

1) жири кишәрлекенә хокук билгели торган документлар;

2) жири кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы;

3) индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урынын күрсәтеп, жири кишәрлекен планлаштыру схемасы.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә, төзелешкә рәхсәт бирү өчен, әлеге статьяның 4 һәм 5 өлешиләрендә күрсәтелгән документлардан тыш, башка документларны таләп итү рәхсәт ителми.

8. Башкарма комитет, төзелешкә рәхсәт бирү турында гариза алган көннән соң ун көн эчендә:

- гаризага күшүп бирелә торган документларның булу-булмавын һәм тиешенчә рәсмиләштерелүен тикшерә;

- индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урынын билгеләп, жири кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы таләпләренә, қызыл линияләргә туры килү-килмәүне яки жири участогын планлаштыру схемасына тикшерү үткәрә. Рәхсәт ителгән төзелешнен, реконструкциянең иң чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт булган очракта, проект документациясен яки жири участогын планлаштыруны планлаштыруның күрсәтелгән схемасын рәхсәт ителгән төзелешнен, реконструкциянең чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәттә билгеләнгән таләпләргә туры килү-килмәүгә тикшерү үткәрелә;

- төзелешкә рәхсәт бирә яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарта.

9. Башкарма комитет төзүче гаризасы буенча төзелеш, реконструкциянең аерым этапларына рәхсәт бирә ала.

Төзелеш этапында капиталь төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, әгәр мондый объект файдалануға тапшырылырга һәм автоном рәвештә кулланылышка тапшырылырга мөмкин булса (яғыни әлеге жири кишәрлекендә капиталь төзелешнен башка объектларын төзү, реконструкцияләү), шулай ук капиталь төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, автоном рәвештә кулланылышка көртөлөргә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин (яғыни әлеге капиталь төзелеш объектының башка өлешиләрен төзүгә, реконструкцияләүгә бәйсез рәвештә) капиталь төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү күздә тотыла.

10. Төзелешкә рәхсәт бирүдән баш тартуға карата төзүче суд тәртибендә шикаяты бирергә мөмкин.

11. Төзелешкә рәхсәтләр бушлай бирелә.

12. Төзүче төзелеш өчен рәхсәт алган көннән соң ун көн эчендә Башкарма комитетка, инженерләркә әзләнүләре материалларының бер нөсхәсен, шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэммин итүнең мәгълүмати системасында урнаштыру өчен проект документацияләрен түләүсез тапшырырга тиеш.

13. Төзелешкә рәхсәт капиталь төзелеш объектын төзүне оештыру проекты белән каралган вакытка бирелә. Шәхси торак төзелешенә рәхсәт ун елга бирелә.

14. Жири кишәрлекенә һәм капиталь төзелеш объектларына хокукны күчергәндә төзелешкә рәхсәтнең гамәлдә булу вакыты саклана.

15. Дәүләт серен тәшкил итүче күчемсез милек объектларын төзүгә рәхсәтләр дәүләт сере турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелә.

## Статья 28 . Төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт

1. Төзелешне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтны гамәлгә ашыручи затлар төзүче яисә заказчы тарафыннан шартнамә нигезендә жәлеп итеп торган, төзелеш алып баручы затларга (алга таба – төзелешне башкаручы затлар) карата Россия Федерациисе законнары таләпләренә туры килә торган физик яки юридик зат була ала.

2. Капиталь төзелеш объектын төзүне, үзгәртеп коруны, капиталь ремонтлауны гамәлгә ашырганда төзүче яки заказчы белән шартнамә нигезендә төзүне башкаручы зат, төзүче яки заказчы капиталь төзелеш объектын төзү өчен жир участогын һәм капиталь төзелеш объектын үзгәртеп кору яки капиталь ремонтлау өчен өзөрләргә, шулай ук төзелешне, инженерлық эзләнүләре материалларын, проект документларын, төзелешкә рәхсәтне тапшырырга тиеш. Эшләрне туктатырга яки аларны алты айдан артык туктатып торырга кирәк булганда, төзүче яки заказ бирүче капиталь төзелеш объектын консервацияләүне тәэммин итәргә тиеш.

3. Капиталь төзелеш объектын төзүне, үзгәртеп коруны, капиталь ремонтлауны гамәлгә ашырганда Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә Дәүләт төзелеш күзәтчелеге, төзүче яки заказ бирүче алдан, ләкин капиталь төзелеш объектын төзи, үзгәртеп кора, капиталь ремонтлый башлаганчы жиде эш көненнән дә соңга калмыича, Дәүләт төзелешен күзәтүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле федераль башкарма хакимият органына, Россия Федерациисе субъектының башкарма хакимият органына (алга таба - Дәүләт төзелешен күзәту органнарына) мондый эшләр башлану турында хәбәр жибәрергә тиеш, ана түбәндәгә документлар теркәлә:

1) төзелеш өчен рәхсәт күчермәсе;

2) проект документлары тулы күләмдә, ә төзелешнен, реконструкциянең аерым этапына рәхсәт бирелгән очракта, тиешле этапны гамәлгә ашыру өчен кирәклө күләмдә;

3) жирлеккә кызыл линияләрдән чигенү линияләрен кертү турында документ күчермәсе (тар сыйым);

4) эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм маҳсус журналлар;

5) капиталь төзелеш объектының проект документациясе дәүләт экспертизасына тиешле булса, проект документларына дәүләт экспертизасының үңай бәяләмәсе.

4. Төзелешне башкаручы зат төзүче яки заказчы биреме (килешү нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт башкару очрагында), проект документациясе, жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы таләпләре, техник регламентлар таләпләре нигезендә капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны гамәлгә ашырырга һәм шул ук вакытта өченче затлар һәм әйләнә-тирә мохитнең иминлеген, хәзмәт куркынычсызлығы таләпләрен үтәүне, мәдәни мирас объектларының сакланышын тәэммин итәргә тиеш. Төзелешне башкаручы зат шулай ук капиталь төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, капиталь ремонтлау башкарыла торган территориягә, төзүче яки заказчы, Дәүләт төзелешен күзәту органнары вәкилләрен, аларга кирәклө документацияне тапшырырга, төзелеш контролен үткәрергә, башкарма документацияне алып баруны тәэммин итәргә, ачыкланган житешсезлекләрне бетерүне тәэммин итәргә һәм ачыкланган житешсезлекләрне бетерү турында актлар төзегәнче эшләрне дәвам итәргә керешмәскә, кулланыла торган төзелеш материалларының сыйфатын тикшереп торуны тәэммин итәргә.

5. Капиталь төзелеш объектының параметрларын мондый объектны төзү, үзгәртеп кору, капиталь ремонтлау барышында ачыкланган проект документларыннан

кире кагу бары тик төзүче яисә заказчы тарафыннан яңа расланган проект документациясе нигезендә генә, аңа Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тиешле үзгәрешләр керткәннән соң гына рәхсәт ителә.

6. Мәдәни мирас объекты билгеләре булган объект ачыкланган очракта, төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт барышында төзелеш эшләрен башкаручы зат әлеге объектны төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны туктатырга, мәдәни мирас объектлары турында Россия Федерациясе законнарында каралган органнарга хәбәр итәргә тиеш.

7. Капиталь төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, капиталь ремонт өчен жир кишәрлекләрен өзөрлөүгө карата таләпләр, башкарма документациянең составы һәм тәртибе, эшләр башкаруны исәпкә алу алыш барыла торган гомуми һәм маҳсус журналларның формасы һәм алыш бару тәртибе, капиталь төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтны башкару тәртибе, капиталь төзелеш объектын консервацияләү тәртибе Россия Федерациясенең норматив хокукий актлары белән билгеләнергә мөмкин.

8. «Октябрьский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге норматив хокукий акты белән мондый сервитутның эчтәлеген тасвиrlап гавами сервитут билгеләнмәгән булса, гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре яисә территорияләрне төзү, үзгәртеп кору, капиталь ремонтлау барышында килешү, шулай ук шәхси сервитут нигезендә файдалану мөмкин.

9. Төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт эшләре барганды:

- Дәүләт төзелешен күзәту, законнар нигезендә һәм әлеге статьяның 10 өлешендә:

1) проект документлары дәүләт экспертизасына тиешле яки типлаштырылган проект документациясе яки аның модификациясе булган капиталь төзелеш объектларын төзү;

2) капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп кору, капиталь ремонтлау буенча проект документлары дәүләт экспертизасына тиешле булса, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләргә, капиталь ремонтларга;

- капиталь төзелеш объектларына карата төзелеш контроле - законнар нигезендә һәм әлеге статьяның 11 өлеше тәртибендә.

10. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге әлеге статьяның 9 өлешендә күрсәтелгән объектларга карата гамәлгә ашырыла. Дәүләт төзелешен күзәту предметы булып, капиталь төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп кору, капиталь ремонтлау процессында эшләрнең һәм кулланыла торган төзелеш материалларының, шулай ук мондый эшләрнең нәтижәләренең техник регламентларның, проект документларының таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм капиталь төзелеш объектының кулланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу җайланмалары белән тәэммин ителеше таләпләренә, төзелешкә рәхсәтнең булына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 52 статьясындагы икенче һәм өченче өлешләре таләпләренең үтәлешенә туры килүен тикшеру тора.

«Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә Дәүләт төзелешен күзәту федераль башкарма хакимият органнары һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыруучы вазыйфаи затлар Дәүләт төзелеш күзәтчелеге гамәленә кергән барлык капиталь төзелеш объектларына totkarlyksyz керә алалар.

Үткәрелгән тикшеру нәтижәләре буенча Дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы тарафыннан төзелешне гамәлгә ашыручи затка ачыланган житешсезлекләрне бетерү турында курсәтмә бирү өчен нигез булып торучы акт төзелә. Курсәтмәдә бозу төре курсәтелә, норматив-хокукий актка сылтама, техник регламент, таләпләр бозылган Проект документларына сылтама ясала, шулай ук ачыланган житешсезлекләрне бетерү вакыты билгеләнә. Курсәтелгән вакытка капиталь төзелеш объектын төзүне, үзгәртеп коруны, капиталь ремонтлауны туктатып тору Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капиталь ремонтлаганда, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган дәүләт төзелешен күзәтүдән тыш, башка төр дәүләт күзәтчелеген гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

Дәүләт төзелешен күзәтүне гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Төзелеш контроле башкарыла торган эшләрнең проект документларының, техник регламентларның таләпләренә, инженерләрлик эзләнүләре нәтижәләренә, жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килүен тикшеру максатларында капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау барышында башкарыла.

Төзелеш контролен төзелеш эшләрен башкаручы зат башкара. Төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт башкарылган очракта, килешү нигезендә төзелеш контроле төзүче яки заказчи тарафыннан да үткәрелә. Төзүче яки заказчи үз инициативасы буенча проект документларын әзерләүне гамәлгә ашыручи затны, башкарылучы эшләрнең проект документларына туры килүен тикшеру өчен, жәлеп итә ала.

Төзелешне башкаручы зат капиталь төзелеш объектында авария хәленең һәр очрагы турында Дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә тиеш.

Капиталь төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, капиталь ремонтлау барышында төзүне башкаручы зат (төзелешне башкаручы зат, төзүче яки заказчи, төзелеш, реконструкция, капиталь ремонтны гамәлгә ашыру очрагында, шартнамә нигезендә) капиталь төзелеш объектының иминлекенә йогынты ясый торган һәм төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт технологиясе нигезендә, аларның үтәлешен башка эшләрне башкарғаннан соң башкарыла алмый торган эшләрнең үтәлешен контролъдә тотарга тиеш, шулай ук төзелеш конструкцияләренең һәм инженерләрлик-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларының куркынычсызлығына, әгер төзелеш контролен үткәру барышында ачыланган житешсезлекләрне бетерү инженер-техник тәэммин итү чөлтәрләренең башка төзелеш конструкцияләрен һәм участокларын суту яки жимерүсез мәмкин булмаса, курсәтелгән эшләрнең, конструкцияләренең һәм чөлтәрләрнең техник регламентларның һәм проект документларының таләпләрене туры килүе мәмкин түгел. Төзелеш конструкцияләренең куркынычсызлығына контролълек иткәнче, мондый конструкцияләренең иминлекенә йогынты ясый торган һәм төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт технологиясе нигезендә, башка эшләрне башкарғаннан соң, шулай ук проект документларында, техник регламентлар таләпләрендә каралган очракларда мондый конструкцияләрне сынап карау үткәрелергә тиеш. Курсәтелгән эшләрнең үтәлешен, курсәтелгән конструкцияләренең, инженерләрлик-техник тәэммин итү чөлтәрләренең участокларының куркынычсызлығына контролълек итү нәтижәләре буенча курсәтелгән эшләрне, конструкцияләрне, инженерләрлик-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларын тикшерү актлары төзелә.

Инженер-техник тәэммин итү чөлтәрләренең эш, конструкцияләренең, участокларының житешсезлекләрен тикшерү нәтижәләре буенча төзүче яки заказчи

курсәтелгән эшләрнең үтәлешен, курсәтелгән конструкцияләрнең, инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләренең, участокларының куркынычсызлығын тикшереп торуны таләп итә ала. Мондый эшләрне, конструкцияләрне, инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларын тикшеру актлары өлөгө статьяның 11 өлешендәге дүртенче абзацында курсәтелгән житешсезлекләрне бетергәннән соң гына төзелергә тиеш.

Башка эшләрне башкару тиешле контроль үткәрелгәннән соң алты айдан артық башланырга тиеш булса, капиталь төзелеш объектының куркынычсызлығына йогынты ясый торган һәм төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт технологиясе нигезендә башкарылган эшләрнең үтәлешен контролъдә тоту башка эшләрне башкарғаннан соң, шулай ук төзелеш конструкцияләренең һәм инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләренең участокларының куркынычсызлығына контролъдә тотылыша тиеш.

Төзүче яисә заказчы тарафыннан проект документларын әзерләүне гамәлгә ашыруучы затларның төзелеш контролен үткәру өчен жәлеп ителә торган, капиталь төзелеш объектын төзегендә, реконструкцияләгендә, капиталь ремонтлаганды эшләрнең житешсезлекләре турында кисәтүләр язма рәвештә рәсмиләштерелергә тиеш. Курсәтелгән житешсезлекләрне бетерү турында акт төзелә, ул курсәтелгән житешсезлекләр турында кисәтүләр курсәткән зат һәм төзелешне башкаручы зат тарафыннан имзалана.

Төзелеш контролен үткәру тәртибе Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнергә мөмкин.

## Статья 29 . Объектны кабул итү һәм объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү

1. Объектны кабул итү законнар нигезендә башкарыла.

2. Объектны кабул итү актына кул куйгеннан соң төзүче яки аның вәкаләтле зат Башкарма комитетка яки архитектура идарәсенә, яки төзелешкә рәхсәт биргән башка органга объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү турында гариза жибәрә.

3. Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы З өлеше нигезендә объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү турында гаризага түбәндәгә документлар теркәлә:

1) җир кишәрлегенә хокук билгели торган документлар;

2) җир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планы;

3) төзелешкә рәхсәт;

4) капиталь төзелеш объектын кабул итү акты (шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт башкару очрагында);

5) төзелгән, үзгәртеп корылган, ремонтланган капиталь төзелеш объектының техник регламентларның таләпләренең һәм төзелешне гамәлгә ашыруучы зат тарафыннан имзаланган документ;

6) төзелгән, үзгәртеп корылган, ремонтланган проект документларының параметрларының, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренең һәм капиталь төзелеш объектларының кулланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу җайланмалары белән тәэммин ителеше таләпләрене туры килүен раслый торган һәм төзелешне гамәлгә ашыруучы зат (төзүне гамәлгә ашыруучы зат, төзүче яисә заказчы тарафыннан, шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталь ремонтны гамәлгә ашыру очракларыннан тыш), төзелешне гамәлгә ашыру очракларыннан тыш, төзелгән, реконструкцияләнгән, ремонтланган объект параметрларын, шәхси торак төзелеше объектларын реконструкцияләү, капиталь ремонтлау;

7) төзелгэн, үзгәртеп корылган, ремонтланган капитал төзелеш объектының техник шартларга туры килүен раслый торган һәм инженер-техник тәэммин иту чөлтәрләрен эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма вәкилләре тарафыннан имзаланган документлар (алар булганда);

8) төзелгэн, үзгәртеп корылган, ремонтланган капитал төзелеш объектының урнашуын, жир кишәрлеге чикләрендә инженер-техник тәэммин иту чөлтәрләренең урнашуын һәм жир кишәрлекен планлаштыру эшен башкаручы зат (төзелешне башкаручы зат) һәм төзүче яисә заказчы тарафыннан, шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкция, капитал ремонты гамәлгә ашырган очракта, кул куелган схема;

9) төзелгэн, үзгәртеп корылган капитал төзелеш объектының техник регламентларның һәм проект документларының таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм капитал төзелеш объектының кулланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу жайламалары белән тәэммин ителеше таләпләренә туры килүе турында Дәүләт төзелешен күзәтү органы бәяләмәсе (әгәр дә Дәүләт төзелешен күзәтүне гамәлгә ашыру карапланган булса), Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 54 статьясындагы 7 өлешендә карапланган очракларда дәүләт экология контроле бәяләмәсе.

4. Башкарма комитет, объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү турындағы гариза көргөн көннән соң ун көн эчендә, әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булының һәм дөреслеген тикшерүне тәэммин итәргә, капитал төзелеш объектын карап чыгарга һәм мәрәҗәгать итүчегә объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында Карап кабул итәргә тиеш.

5. Объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып тора:

- әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булмавы;
- капитал төзелеш объектының жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килмәве;
- капитал төзелеш объектының төзелешкә рәхсәттә билгеләнгән таләпләргә туры килмәве;
- төзелгэн, үзгәртеп корылган, ремонтланган капитал төзелеш объектының проект документларының параметрларына туры килмәве. Әлеге нигез индивидуаль торак төзелеше объектларына карата кулланылмый.

Төзүче тарафыннан, әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгәннәрдән тыш, объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 51 статьясындагы 18 өлешендә карапланган таләпләрне үтәмәү тора. Бу очракта объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бары тик бушлай тапшырганнан соң гына, капитал төзелеш объектының мәйданы, биеклеге һәм каты турында, инженерлык-техник тәэминаты чөлтәрләре турында белешмәләр, инженерлык әзләнүләре нәтижәләренең бер нөсхәсе һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясының 12 өлешендәге 2,8-10 һәм 11.1 пунктларында карапланган проект документларының күчермәләре яисә индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урынын күрсәтеп, жир кишәрлекен планлаштыру схемасы күчермәләренең бер нөсхәсе генә бирелә.

Бу очракта объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бары тик төзелешкә рәхсәт биргән органга, инженерлык әзләнүләре материалларының һәм проект документларының күчермәләрен тапшырганнан соң гына бирелә.

6. Объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирүдән баш тарту суд тәртибендә дәгъва белдерелергә мөмкин.

7. Объектны файдалануга тапшыру рөхсәте төзелгән капиталъ төзелеш объектын дәүләт исәбенә кую, үзгәртеп корылган капиталъ төзелеш объектының дәүләт исәбенә алу документларына үзгәрешләр керту өчен нигез булып тора.

Объектны файдалануга тапшыру рөхсәтендә капиталъ төзелеш объекты турында аның дәүләт кадастрын исәбен алып бару өчен кирәк булган күләмдә белешмәләр булырга тиеш. Мондый белешмәләрнең составы «Күчемсез милекнең дәүләт кадастры турында» 2007нче елның 247нче июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә техник планның график һәм текст өлешләрендәге белешмәләр составына туры килергә тиеш.

8. Объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт формасы Россия Федерациисе Хөкүмәте вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә.

## Бүлек 8. Йомгаклау нигезләмәләре

### Статья 30. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибе

1. Әлеге Кагыйдәләрнең үзгәреүе булып шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яисә әлеге Кагыйдәләрнен текстының теләсә нинди үзгәреше санала.

2. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр проектын әзерләү турындагы карап Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан карап рәвешендә кабул ителә, ә әлеге вәкаләтләрне тапшырган очракта, карап аңа әлеге вәкаләтләр тапшырылган Югары Ослан муниципаль районы җирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә.

Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турындагы мәсьәләне Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан карау өчен нигез булып тора:

- әлеге кагыйдәләрнең нигезләмәләрен Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы законнарындагы, Югары Ослан муниципаль районы һәм «Олы Меми авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге җирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка хокукий актларындагы үзгәрешләргә туры китерү зарурилыгы, шулай ук төзелеш һәм җирдән файдалану буенча, шул исәптән физик һәм юридик затлар инициативасы буенча чыгарыла торган тәкъдимнәрне гамәлгә ашыру зарурлыгы аркасында,

- «Олы Меми авыл җирлеге» муниципаль берәмлекенең аңа үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән генераль планына әлеге Кагыйдәләрнең туры килмәве;

- территориаль зоналар чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү.

3. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында тәкъдимнәр жибәрелә:

- федераль башкарма хакимият органнары, әгәр әлеге Кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капиталъ төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, әгәр әлеге Кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капиталъ төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- әгәр бу кагыйдәләр муниципаль районның җирле әһәмияттәге капиталъ төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауласа, Югары Ослан муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан әлеге кагыйдәләр муниципаль районның җирле әһәмияттәге капиталъ төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауласа;

- «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш баруны җайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

- физик яки юридик затлар тарафыннан әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларга хокукка ия булучыларга зыян килә, капиталъ төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләренең бәясе кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмый.

4. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында тәкъдимнәр комиссия утырышында алдан карала.

5. Комиссиягә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында тәкъдим көргөннән соң утыз көн эчендә комиссия бәяләмә әзерләүне гамәлгә ашыра, анда, кагыйдәләргә үзгәрешләр керту яки мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, аны кире кагу турында кертелгән тәкъдимнәр һәм Башкарма комитет Житәкчесенә бәяләмә жибәрә.

6. Башкарма комитет житәкчесе, комиссия Бәяләмәсендә булган тәкъдимнәрне исәпкә алыш, утыз көн дәвамында әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту яки кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимне кире кагу турында Карап кабул итә һәм мондый каарның күчермәсен мөрәжәгать итүчегә жибәрә.

7. Башкарма комитет житәкчесе кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын әзерләү турында Карап кабул ителгәннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, мондый каарны кабул итү турында муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә хәбәр бастыруны һәм әлеге хәбәрне «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге яисә Югары Ослан муниципаль районның "Интернет" чөлтәрендә урнаштыруны тәэммин итә. Мондый карап кабул итү турында хәбәр радио һәм телевидение аша да таратылырга мөмкин.

8. Башкарма комитет комиссия тарафыннан тәкъдим ителгән кагыйдәләргә техник регламентларның таләпләренә, «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең генераль планына, Югары Ослан муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасына, Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасына, Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемаларына үзгәрешләр керту проектын тикшерә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән тикшерү нәтижәләре буенча Башкарма комитет «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектын яки аның әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә һәм документларга туры килмәве ачыкланган очракта, комиссиягә эшләп бетерү өчен жибәрә.

10. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы Башкарма комитеттән кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын алган очракта, мондый проект алганнын соң ун көннән дә соңга калмыйча мондый проект буенча ачык тыңлаулар үткәру турында, шулай ук проектны, әгәр ул шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындағы законнарда һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең аның нигезендә кабул ителгән норматив хокукый актларында каралса, килештерү өчен жибәру турында Карап кабул итә.

11. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проекты буенча ачык тыңлаулар «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы һәм (яки) «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 28 статьясы һәм әлеге статьяның 12 һәм 13 өлешләре нигезендә комиссия тарафыннан үткәрелә.

12. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проекты буенча ачык тыңлауларның дәвамлылығы мондый проект басылып чыккан көннән ике һәм дүрт айдан да ким булмый.

13. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелсә, аерым капиталъ төзелеш объектын урнаштыру яки үзгәртеп кору белән бәйле булса, кагыйдәләргә үзгәрешләр керту буенча гавами тыңлаулар мондый объектны урнаштыру яки реконструкцияләу өчен планлаштырыла торган территория чикләрендә һәм мондый объект өчен билгеләнгән территорияләрдән файдалану шартлары махсус булган зона чикләрендә үткәрелә. Бу чакта Комиссия капиталъ төзелешнең аерым объектын, әлеге жир участогы белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләренә ия булучыларга, әлеге жир участогы белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан биналарга, корылмаларга, мондый объекттагы биналарга ия булучыларга, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларына хокукка ия булучыларга урнаштыру яки реконструкцияләу планлаштырыла торган жир кишәрлекләгенә ия булучыларга үзгәрешләр керту проекты буенча гавами тыңлаулар үткәру турында хәбәр жибәрә. Күрсәтелгән белдерүләр «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы тарафыннан кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турындагы тәкъдимнәр буенча ачык тыңлаулар үткәру турында Карап кабул ителгәннән соң унбиш көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

14. Килешү алу кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проекты буенча ачык тыңлаулар тәмамланганнан соң, Комиссия, мондый ачык тыңлаулар нәтижәләрен исәпкә алып, кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектына үзгәрешләр кертүне тәэммин итә һәм әлеге проектны Башкарма комитет Житәкчесенә тапшыра. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып вәкаләтле орган белән килештерү турында бәяләмә, ачык тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора.

15. Башкарма комитет житәкчесе аңа әлеге статьяның 14 өлешендә күрсәтелгән мәжбүри кушымталар проектын тәкъдим иткәннән соң ун көн эчендә әлеге проектны «Карагужа авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советына жибәрү яки кагыйдәләр проектын кире кагу һәм аны кабат тапшыру датасын күрсәтеп, эшләп бетерүгә жибәрү турында Карап кабул итәргә тиеш.

Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан раслана. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып күрсәтелгән проект буенча гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора.

16. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы каравына тәкъдим ителе:

- нигезләу документларына үзгәрешләр керту турында комиссия тарафыннан әзерләнгән Карап проекты;
- шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә вәкаләтле Башкарма комитетның структур бүлекчәләре белән үзгәрешләр Килештерү;
- Комиссия бәяләмәсе;
- вәкаләтле орган бәяләмәсе, әгәр мондый килешүне алу шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда һәм аның нигезендә кабул ителгән Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актларында каралган булса;
- ачык тыңлаулар протоколлары һәм ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә.

17. «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы, кагыйдәләргә һәм мәжбүри кушымталарга үзгәрешләр керту проектын карау нәтижәләре буенча,

кертелә торган үзгәрешләрне расларга яки әлеге проект буенча ачык тыңлаулар нәтижәләре нигезендә, Башкарма комитет Житәкчесенә кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын эшләп бетерү өчен жибәрергә мөмкин.

18. Әлеге кагыйдәләргә кертелгән үзгәрешләр муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә басылып чыгарга тиеш, алар кул куелган көннән жиде көннән дә соңга калмычы, рәсми басылып чыгарга тиеш һәм «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенә яки Югары Ослан муниципаль районының «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

19. Физик һәм юридик затлар кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турындағы карарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

20. Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе законнарына, шулай ук Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемаларына, Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемаларына туры килмәгән очракта, әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр расланганчы, кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында суд тәртибендә кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында карар бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

### Статья 31. Кагыйдәләрне гамәлгә керту турында

1. Әлеге Кагыйдәләр муниципаль хокукий актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә аларның рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

2. Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

## II ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ

### Бүлек 9. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

- 1) территориаль зоналар билгеләнгән – 35 статья,
- 2) территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар - 10 бүлек мәгълүматын чагылдыру;
- 3) гомуми файдаланудагы тәп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм жирләр (аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми – аеруча саклаулы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре һәм башкалар чагылыша мөмкин.

Гомуми файдаланудагы тәп территорияләргә һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

### Статья 32. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенә шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы

1. Югары Ослан муниципаль районының «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенә (1нче күшымта) шәһәр төзелеше зонасы әлеге Кагыйдәләрнең составы

булып тора, анда территориаль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре күрсәтелә.

2. Территориаль зоналарның чикләре һәр жир участогының бер территориаль зонага каравы таләпләренә туры килергә тиеш. Төрле территориаль зоналарда урнашкан берничә жир участогыннан бер жир участогы формалаштыру рөхсәт итәлми. Территориаль зоналар, кагыйдә буларак, бер жир участогына карата билгеләнми.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре мәжбүри рәвештә күрсәтелә. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелә ала.

4. Территориаль зоналар чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен куллану мөмкинлекләрен берләштерү;

- Карагужа авыл жирлеге генераль планы, Югары Ослан муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналарны һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрларын билгеләү;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән территориаль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм гамәлдәге жирдән файдалану;

- территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категорияләрдәге жирләрнең чикләренә планлаштырыла торган үзгәрешләр кертү;

- чиктәш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау .

5. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнә:

- аларны капма-каршы юнәлешләрнең транспорт агымнары аерып торган магистральләр, урамнар, машиналар линияләренә;

- жирлек чиге;

- кызыл сыйыкларга;

- жир кишәрлекләре чикләренә;

- табигать объектларының табигый чикләре;

- башка нигезле чик.

6. Территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территориаль зоналар чикләренә туры килмәскә мөмкин.

7. Әлеге Кагыйдәләрнең II өлешендә санап үтелгән берничә өлешкә бүләп бирелгән жир кишәрлекләренә, башка күчмәсез милек объектларына карата һәр карта буенча барлық шәһәр төзелеше регламентлары кулланыла.

8. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат этаплап әзерләү һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарының фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

Бүлек 10. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенән файдалану шартлары булган зоналар картасы

Территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналар карталары әлеге Кагыйдәләрнең состав өлеше булып тора, аларда территорияләрне файдалануның

аерым шартлары булган зоналар чикләре чагыла. Әлеге карталарда чагылдырылган мәгълүмат үз эченә ала:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- үләт базларының санитар-яcalaу зоналары;
- автомобиль юлларының һәм торбауткәргечләрнең санитар аermалары;
- инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары;
- су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау һәм яр буе полосалары;
- эчәргә яраклы су чыганакларын санитар саклау зоналары;
- аеруча саклана торган табигый территорияләр.

Статья 33. Югары Ослан муниципаль районы «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориисеннән файдалану шартлары булган зоналар картасы

2нче күшүмтә: «Югары Ослан муниципаль районының «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориисеннән файдалануның аерым шартлары булган зоналар картасында сурәтләнгән:

1. СанПиН нигезендә билгеләнгән житештерү объектларының һәм башка объектларның санитар-яcalaу зоналары 2.2.1/2.1.1.1200-03 "Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары һәм санитар классификациясе"(2010 елның 9 сентябрендәге үзгәрешләр белән).

2. Үләт базларының РФ Авыл хужалығы һәм азық-төлек министрлыгы тарафыннан 04.12.1995 ел, № 13-7-2/469 расланган биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юк иту ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән санитар-яcalaу зоналары.

3. 42.13330.2011 СП нигезендә билгеләнгән автомобиль юлларының санитар аermалары «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4. 62.13330.2010 СП 62.13330.2010 нигезендә билгеләнгән газ бүлү системалары Поселокара газуткәргечләрнең санитар өзеклекләре. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

5. «Хезмәт куркынычсызлыгы стандартлары система» ГОСТ 12.1.051-90 нигезендә билгеләнгән инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары. Электр куркынычсызлыгы. 1000 В артык көчәнешле электр линияләренең саклау зонасында куркынычсызлык ераклыгы».

6. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау һәм яр буе полосалары:

- Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының дәүләт реестрына кертелгән су объектлары;

- аның куләме Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

7 ТАССР СМ 10.01.1978 ел, № 25 һәм ТР МК 29.12.2005 ел, № 644 карарлары нигезендә Зөя елгасы табигать һәйкәле дип билгеләнгән.

Статья 34. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр зоналары картасы

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булган зоналары картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бүленергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләуләрнең гамәлдә булу зоналарының чикләре тиешле карталарда теркәлә, алар аларны эшләү һәм аларга рәсми расланган документлар статусы бирү белән бәйле рәвештә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә кертелә.

### III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӘЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

Бүлек 11. Рөхсәт ителгән күчемсез милек тәрләре һәм параметрлары өлешиендә шәһәр тәзелеше регламентлары

Статья 35. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналар тәрләре

Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында территориаль зоналарның түбәндәге тәрләре билгеләнде:

Билгеләмәләр	Территориаль зоналар исеме
<b>ТОРАК ЗОНАЛАР</b>	
Ж1	Утар торак тәзелеше зонасы
Ж2	Перспектив торак тәзелеше зонасы
<b>ИЖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР</b>	
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона
<b>АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ БИЛГЕЛӘНЕШЕНДӘГЕ ЗОНАЛАР</b>	
CX1	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы
<b>РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР</b>	
P1	Табигый-ландшафтлы территорияләр зонасы
<b>МАХСУС БИЛГЕЛӘНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР</b>	
CH1	Махсус билгеләнештәге объектлар зонасы
CH2	Үләт базлары зонасы
C3	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы

Шәһәр тәзелеше регламентлары. Торак зоналар.

1. Торак зоналар күп катлы торак йортлар, кече һәм урта катлы торак йортлар, шәхси торак йортлар төзү өчен каралган.

2. Рөхсәт ителгән төп кулланылыштагы объектлар территориянең кимендә 60% ын алып торырга тиеш. Территориянең 40% ка кадәр рөхсәт ителгән объектларның төп төрлөренә карата ярдәмче оешмаларны урнаштыру өчен файдаланырга рөхсәт ителә.

#### Ж1. Утар торак төзелеше зонасы

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре коды *	Рөхсәт ителгән куллану төре атамасы *	Жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш һәм капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
		жир кишәрлекенең күләме	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр
<b>Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре</b>					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	минималь – 1000 кв. м; максималь – билгеләнми	Төп бинаның ин чик катлары – 3 (мансады да керте), ярдәмче корылмалар-1; Төп корылманың ин чик биеклеге-10 м; ярдәмче корылмалар-3,5 м( яссы тубә белән), 4,5 м (биек тубә белән, кыекта биеклек). Коймаларның максималь биеклеге-2,0 м.	билгеләнми	урам-юл челтәренә чыга торган жир кишәрлекеге яклары өчен-3 м; жир кишәрлекенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында чигенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашы рөхсәт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	минималь – 1000 кв. м; максималь – билгеләнми	Төп бинаның ин чик катлары – 3 (мансады да керте), ярдәмче корылмалар-1;	билгеләнми	урам-юл челтәренә чыга торган жир кишәрлекеге

		Төп корылманың иң чик биеклеге-10 м; ярдэмче корылмалар-3,5 м( яссы түбә белән), 4,5 м (биек түбә белән, кыекта биеклек). Коймаларның максималь биеклеге-2,0 м.		яклары өчен-3 м; жир кишәрлекене ң башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында чигенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашы рөхсәт ителә.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми		

**Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре**

2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
2.7.1	Гараж билгеләнешен дәге объектлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

**Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре**

2.1.1	Азкатлы күпфтирлы торак төзелеше	минималь – 1000 кв. м.; максималь күләмдә – билгеләнми.	Төп бинаның иң чик катлары – 4 (мансадын да кертеп); Төп корылманың иң чик биеклеге-15 м; Койманың максималь биеклеге-1 м.	билгеләнми	5. Барлыкка килгән төзелеш шартларында чигенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашы рөхсәт ителә.
2.3	Блокланган торак төзелеше	минималь – 1000 кв. м; максималь –	Төп бинаның иң чик катлары – 3 (мансадын да	билгеләнми	урам-юл чөлтәренә чыга торган

		билгеләнми	кертеп), ярдәмче корылмалар-1; Төп корылманың иң чик биеклеге-10 м; ярдәмче корылмалар-3,5 м( яссы түбә белән), 4,5 м (биек түбә белән, кыекта биеклек). Коймаларның максималь биеклеге-2,0 м.		жир кишәрлеге яклары өчен-3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән тәзелеш шартларында чигенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте курсату	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5. Барлыкка килгән тәзелеш шартларында чигенүне киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
13,1	Яшелчәчелек алыш бару	минималь – 600 кв. м; максималь – билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7	Дини куллану	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5. Барлыкка килгән тәзелеш

				шартларында чиғенүне киметү яки кызыл линия буенча биналар, корылмалар һәм корылмаларн ың үрнашу рөхсәт ителә
--	--	--	--	---

\* 2014 елның 1 сентябреннән № 540 РФ Икътисади үсеш министрлыгы боерығы белән расланган жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән куллану тәрләре классификаторы нигезендә

Башка таләпләр:

Минималь ара:

торак биналарның озын яклары арасында 2 – 3 кат биеклеге: 15 метрдан да ким булмаган;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м.дан да ким булмаган биеклектә; 5-8 каттагы торак биналарның озын яклары арасында: 25 метрдан да ким булмаган; балалар уеннары өчен мәйданнан торак биналарга кадәр – 12 м;

өлкәннәр өчен ял иту мәйданчығыннан - 10 м;

автомобилъләр кую өчен мәйданчықлардан – 10 м;

спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданнан 10нан 40 м.га кадәр;

хужалык максатлары өчен мәйданнан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчықлардан торак йортлар, балалар учреждениеләре, яшелләндерелгән мәйданчықлар чикләренә кадәр-50 м.дан да ким түгел, ә 100 м.дан да артык түгел.

Әстәмә корылмалар, автомобиль транспорты саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан да үрнашырга рөхсәт ителми.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

## Ж2. Перспектив торак төзелеше зонасы

Торак йортлар төзелешен үстерү зонасы, жирле үзидарә органнары тарафыннан төзелеш турында каарлар кабул иткәндә, торак төзелеше параметрларын һәм хәzmәт күрсәтүләр жыелмасын билгеләү мөмкинлеге белән, перспектиналы шәһәр төзелеше үсешендә торак районнарны формалаштыру өчен бүләп бирелгән.

Кирәк булганда, мондый территорияләрне зоналаштыру гамәлгә ашырыла, һәм әлеге Кагыйдәләрнең 8 бүлгөндә каралган тәртип нигезендә үзгәрешләр кертелә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар.

1. Ижтимагый-эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хәzmәтә күрсәтү, эшмәкәрлек эшчәнлеге,

белем бириү учреждениеләре, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, дини биналар, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнеше объектлары, гражданнарның тормыш-көнкүрешен тәэммин итү белән бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

2. Территориаль зонада урнашкан объектлар рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә территориянең 75% ы туры килергә тиеш. Территориянең 25% ка кадәр билгеләнеше әлеге Кагыйдәләр белән ярдәмче кагыйдәләр буларак билгеләнгән объектларны урнаштыру өчен файдаланырга рөхсәт ителә.

#### ОД Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона административ, эшлекле, ижтимагый, мәдәни, хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле кулланылыштагы объектларның кин спектры булган объектларны формалаштыруның хокукий шартларын тәэммин итү өчен бүләп бирелгән

Рөхсәт ителгән күчемсез милекнең төп төрләре:

- административ, административ-хужалык, эшлекле, ижтимагый оешмалар һәм оешмалар;
- кунакханә;
- спорт мәйданчыклары;
- югары һәм урта һөнәри белем бириү учреждениеләре;
- эш вакыты чикләнгән спортзаллар, клублар
- мунча-сәламәтләндөрү комплекслары;
- мәдәният һәм ял учреждениеләре;
- кибет;
- базар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре;
- көнкүреш хезмәте күрсәту объектлары (тегү ательесы, көнкүреш техникиасы осталанәләре, аяк киемнәре тегү һәм ремонтлау буенча осталанәләр, сәгать ремонтлау буенча осталанәләр, чөчтарашханәләр һ. б.);
- Үзәк элемтә предприятиеләре;
- социаль яклау учреждениеләре;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- хайваннар тотмый торган ветеринария хастаханәләре;
- даруханәләр;
- фельдшер-акушерлык пунктлары;
- беренче медицина ярдәме күрсәту пунктлары;
- стационар;
- амбулатор-поликлиника учреждениеләре;
- ашыгыч ярдәм станциясе;
- торак-эксплуатация һәм авария-диспетчерлык хезмәтләре;
- социаль яклау учреждениеләре;
- скверлар, бульварлар.

Ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллану:

- жиңел автотранспортны вакытлыча саклау өчен автостоянкалар (кунак, ачык, жир асты һәм ярым катлы, күп катлы)

Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре:

- 5 катка кадәр күпфатирлы торак йортлар;
- Ялгап -төзелгән хезмәт курсату объектлары;
  - балалар бакчалары, башка мәктәпкәчә тәрбия объектлары;
  - башлангыч һәм урта мәктәпләр.
- күпфункцияле ижтимагый-торак биналар (административ, хезмәт курсатуче һәм эшлекле объектлар, торак биналар белән комплекс);
- дини объектлар;
- сәүдә, сәүдә-күргәзмә комплекслары;
- вакытлы сәүдә объектлары;
- шәхси жиңел автомобиль гаражлары (җир асты, ярым җир асты, күп катлы, төзелгән яки төзелгән-төзелгән.);
- шәхси жиңел автомобильләрне дайми саклау өчен автостоянкалар;
- ремонт осталанәләре 5 постка кадәр (маляр һәм тимер эшләрне тәшереп калдыру һәм 50 метрда санитар-яклау зонасы булдыру шарты белән);
- кәрәзле, радиотелей һәм спутник элемтәсе антеннасы;
- инженер-техник тәэмин итү объектлары (РП, ТП, ГРП, ЦТП h. б.);
- хужалык майданчыклары.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Авыл хужалығы билгеләнешендәге зоналар

#### CX1. Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зonasы

Авыл хужалығы билгеләнешендәге CX1 объектлары зonasы, СанПиН нигезендә, әйләнә-тирә мохит сыйфаты нормалаштырыла торган күрсәткечләре булган торак төзелеше һәм башка объектлар чикләренә кадәр санитар-яклау зоналарын үтәү шарты белән, авыл хужалығы предприятиеләрен һәм аларга хезмәт курсату объектларын формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүләп бирелгән 2.2.1/2.1.1.1200-03 "предприятиеләрнен, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе" (утв. РФ Баш дәүләт санитар табибының 2010 елның 9 сентябрендәге 122 номерлы каары белән).

Рәхсәт ителгән куллануның төп төрләре:

- эре мөгезле терлек комплекслары;
- дунғызычылык комплекслары һәм фермалар;
- кошчылык фабрикалары;
- умарталык;
- эре мөгезле терлек фермалары (барлык белгечлекләр),
  - фермалар, атчылык, сарыкчылык, кошчылык, йорт күяннары фермалары, жәнлекчелек фермалары (чәшкеләр, төлкеләр h. б.);
  - крестьян (фермер) хужалыклары базалары;
  - теплица һәм парник хужалыклары.

Ярдәмче төрләре рәхсәт ителгән куллану:

- авыл хужалыгы эшчәнлөгө өчен кирәкле биналар, корылмалар һәм корылмалар;
- азық әзерләү цехлары, шул исәптән азық-төлек калдыкларын да;
- тирес һәм тизәк саклагычлары;
- ветеринария кабул итү пунктлары;
- авыл хужалыгы ихтыяжлары өчен инженер, транспорт һәм башка ярдәмче корылмалар һәм җайланмалар.

Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре:

карьера;

- складлар.

### Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион билгеләнештәге зоналар

Рекреацион билгеләнештәге зоналар составына табигый территорияләр, урман парклары, лугопарклар, скверлар, парклар, бакчалар белән шәгыльләнүче территорияләр чикләрендә, шулай ук ял, Туризм, физик культура һәм спорт белән шәгыльләнү өчен файдаланыла торган һәм кулланылучы башка территорииләр чикләрендә зоналар кертәлә.

#### P1. Табигый-ландшафтлы территорииләр зонасы

Зона табигый ландшафтны, экологик чиста әйләнә-тирә мохитне саклау өчен билгеләнгән. Зона территорииясендә чокырларны төзекләндерү һәм ныгыту, шулай ук халыкның ялын һәм ялын оештыру рәхсәт ителә.

Рәхсәт ителгән күчемсез милекнең төп төрләре:

- урманнар;
- урман парклары, болын парклары;
- елгаларны яшелләндерү;
- куаклар.

Ярдәмче төрләре рәхсәт ителгән куллану:

- капиталъ булмаган ярдәмче корылмалар һәм ял итү өчен инфраструктура;
- балалар мәйданчыклары, ял мәйданчыклары;
- жәмәгать туклануы предприятиеләренең капиталъ булмаган корылмалары;
- сезонлы хезмәт күрсәтү объектлары;
- мәйданчыклар өчен эт

Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре:

- шифаханәләр, профилакторийлар, ял йортлары, ял базалары;
- балалар сәламәтләндерү лагерьлары һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре бакчалары;

- картлар өчен интернатлар;
- бала йорты;
- тренировкалар базалары, ат спорты базалары, велотреклар (торак төзелеше чикләренә кадәр санитар-яклау зонасы күләмен исәпкә алып);
- спорт клублары, яхт-клублар, лодочные станцияләре;
- уен һәм спорт инвентарьларын прокатка алу;
- кунаханәләр, кунакларны кабул итү йортлары, туристларга хезмәт күрсәту үзәкләре, кемпинглар, мотельләр;
- спорт заллары, рекреация заллары (бассейнлы яисә башка);
- спорт мәйданчыклары;
- уен мәйданчыклары, милли уеннар өчен мәйданчыклар;
- пикниклар өчен урыннар, ярдәмче корылмалар һәм ял итү өчен инфраструктура;
- пляжлар;
- киосклар, лоточная сәүдә, ваклап сату һәм хезмәт күрсәту буенча вакытлыча павильоннар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре (кафе, рестораннар);
- беренче медицина ярдәме күрсәту пунктлары;
- жәмәгать бәдрәфләре;
- янғын саклау объектлары;
- хезмәт күрсәтүче, сәламәтләндөрү һәм спорт төрләре объектлары каршындагы парковкалар;
- чүп жыючылар өчен мәйданчыклар.
- ачык типтагы шәхси жиңел автомобильләрне вакытлыча саклау өчен автостоянкалар;
- туристик автобусларны вакытлыча саклау өчен автостоянкалар.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар

#### СН1. Махсус билгеләнештәге объектлар зонасы

СН1 махсус билгеләнештәге объектлар зонасы ритуаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру, калдыкларны туплау һәм күмү өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән күчемсез милекнең төп төрләре:

- зират;
- мемориаль комплекслар;
- матәм йолалары йортлары;
- жирләү хезмәте күрсәту бюросы-кибетләре;
- оборона, эчке эшләр министрлыгы, куркынычсызлык хезмәте учреждениеләре;
- дини объектлар;
- чистарту корылмалары;
- куллану калдыкларын урнаштыру объектлары.

Ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллану:

- шәхси жиңел автомобильләрне вакытлыча саклау өчен ачык кунак автостоянкалары.

## 2. Үләт базлары зонасы

СН2 зонасы үләт базларын урнаштыру өчен бүләп бирелгән.

СН2 зонасында һәм тыгыз территорияләрдә күчемсез милекне куллануга тыюлар территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зонаның төрлелеге белән билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән күчемсез милекнең төп төрләре:

- себер жәрәхәтле үләт базлары;
- себер жәрәхәтсез үләт базлары .

## С3. Махсус билгеләнештәге яшелләндөрү зонасы

Зона гамәлдәге нормативларга туры китереп санитар-саклау зоналарын оештыру һәм төзекләндөрү өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән күчемсез милекнең төп төрләре:

- махсус билгеләнештәге яшелләндөрү;
- махсус билгеләнештәге яшелләндөрү объектларын торғызу өчен питомниклар.

Ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллану:

- гамәлдәге нормативларга туры китереп, санитар-саклау зоналары территорияләре өлешендә урнаштырырга рөхсәт ителгән капиталь төзелеш объектлары.

Бүлек 12. Территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар белән билгеләнгән күчемсез милекне куллануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары

36 Статья. Санитар-экологик һәм табигый шартлар буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналарында билгеләнгән күчемсез милекне куллану чикләүләрен тасвирлау

1. Югары Ослан муниципаль районының «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллану (әлеге Кагыйдәләрнең 2нче кушымтасы).

2. Санитар-саклау зоналарында һәм санитар разрывларда, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе саклау һәм яр буе полосаларында урнашкан жир участокларын һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны чикләү түбәндәгә норматив хокукий актлар белән билгеләнгән.

Әлеге кагыйдәләрне эшләгәндә санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарда урнашкан жир участокларын һәм башка күчемсез милек объектларын қуллануны чикләүләр исәпкә алынган.

### 1. Житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Санитар-саклау зонасы кешеләрнең яшәү тирәлегенә һәм сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм житештерү тирә-юнендә халыкның иминлеген тәэмим итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасының күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) йогынтының гигиена нормативлары белән билгеләнгән зурлыкларга кадәр, ә I һәм II класс предприятиеләре өчен куркынычлылык гигиеник нормативлар белән билгеләнгән кыйыммәтләргә кадәр, шулай ук халык сәламәтлеге өчен яраклы риск күләменә кадәр киметүне тәэмим итә.

«Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә әйләнәтирә мохиткә тискәре йогынты чыганагы булган барлык куркыныч класслы объектлар урнашкан.

### 2. Автоюлларны санитар өзу

«Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориисе буенча II категорияле «1Р241» федераль автомобиль юлы һәм жирле әһәмияттәге V категорияле автомобиль юлы уза.

### 3. Торбауткәргечләрнең санитар өзелешләре

### 4. Инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары

### ЛЭП саклау зоналары

СНиП 2.05.06-85 СП 36.13330.2010 СНиП 2.05.06-85 СП нигезендә\* «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориисе буенча уза торган магистраль торба үткәргечләрнең санитар аермалары 200, 250 һәм 300 м тәшкил итә.

### 6. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау һәм яр буе полосалары

Су саклау зоналары булып, өслек су объектларының яр буе линиясенә якын урнашкан, аларда курсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, күйлүүн, аларның супарын ағызынын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларын һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларын саклау максатларында хужалык һәм башка тәр эшчәнлекне тормышка ашыруның маҳсус режимы билгеләнә.

Яр буйлары һәр гражданың ғомуми файдаланудагы су объектларына керүен тәэмим итү максатларында бирелә.

### 7. Эчәргә яраклы су чыганакларын санитар саклау зоналары

Эчәргә яраклы су белән тәэмим итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының I поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын қуллануны тыю төрләре:

- югары вольтлы баганалар утырту;

- төзелешнен су үткәргеч корылмаларын эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнаши булмаган барлық төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбауткәргечләр салу;
- торак һәм хужалық-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

**Статья 37. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсез милекне куллану чикләүләрен тасвирлау**

Тиешле карталарга һәм регламентларга рәсми расланган документларны эшләү һәм статус бирү буенча әлеге статьяга әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибендә күрсәтелгән документлар кертелә

**Статья 38. Ачык сервитутларның әш итү зоналары**

Ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызынлау проектларында чагыла һәм жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә

**Бүлек 13. Шәһәр төзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп жирләрне билгеләү, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми**

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдәләрнең II Өлеше) территориаль зоналардан, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан тыш, шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жир кишәрлекләре – Линияле объектлар - юллар һәм жирләр, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр –урман фонды жирләре, өске сулар белән капланган су фонды жирләре, авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалығы жирләре күрсәтелә.

Әлеге бүлектә гомуми файдаланудагы төп территорияләр һәм жирләрнең билгеләнеше тасвирламасы бар, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Әлеге территорияләрне теркәү, билгеләү, үзгәрту һәм куллануны җайга салу әлеге Кагыйдәләрнең 6 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. Билгеләнгән тәртиптә гомуми файдаланудагы территорияләрнең планлаштыру (билгеләү, кызыл линияләрне үзгәрту) проектлары нигезендә чикләр үзгәрсә һәм аларның составыннан шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган башка территорияләр барлыкка килсә, мондый территорияләрне куллану әлеге Кагыйдәләрнең 11 бүлеге тарафыннан билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Югары Ослан муниципаль районның «Олы Меми авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында шәһәр төзелеше регламентлары гамәлгә кертелмәгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләре буленергә мөмкин:

Билгеләмәләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләр һәм жирләрнең атамасы
ВФ	Су фонды жирләре

ЛФ	Урман фонды жирләре
ЛО	Линия объектлары
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару объектларын урнаштыру зонасы
СХ	Авыл хужалығы жирләре
ООПТ	Махсус саклана торган табигат территорияләре

Статья 39. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләрне һәм жирләрне билгеләү

#### ВФ. Су фонды жирләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә аларны куллану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

#### ЛФ. Урман фонды жирләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирләренә (торак пункт чикләреннән тыш) карата билгеләнми, ә аларны куллану Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә билгеләнә.

#### ЛО. Линия объектлары

Территорияләрне билгеләү:

- юллар урнаштыру.

#### СХ. Авыл хужалығы жирләре

Территорияләрне билгеләү:

- сәрүлек;
- көтүлек;
- печәнлек
- күпъеллык үсемлекләр биләгән жирләр.

#### ДПИ. Файдалы казылмалар чыгару объектларын урнаштыру зонасы

РФ Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлешенең 4 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары файдалы казылма чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләренә кагылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнә.

#### ООПТ Аеруча саклана торган табигат территорияләре жирләре

Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары махсус сакланыла торган табигый территорияләр жирләре өчен билгеләнми, ә аларны куллану федераль законнар нигезендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.